

155/1995 Sb. ZÁKON ze dne 30. června 1995 o důchodovém pojištění se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 19/1996 Sb., č. 218/1996 Sb., č. 255/1996 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení č. 129/1997 Sb., ve znění zákona č. 134/1997 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 254/1997 Sb., ve znění zákona č. 289/1997 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 104/1998 Sb., č. 234/1998 Sb., ve znění zákona č. 224/1999 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 228/1999 Sb., ve znění zákonů č. 18/2000 Sb., č. 118/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 220/2000 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 375/2000 Sb., ve znění zákonů č. 116/2001 Sb. a č. 188/2001 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 346/2001 Sb., ve znění zákonů č. 353/2001 Sb., č. 198/2002 Sb., č. 263/2002 Sb., č. 264/2002 Sb., č. 420/2002 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č.

439/2002 Sb., č. 338/2003 Sb., č. 362/2003 Sb., ve znění zákonů č. 424/2003 Sb., č. 425/2003 Sb., č. 85/2004 Sb., č. 281/2004 Sb., č. 359/2004 Sb., č. 436/2004 Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č. 521/2004 Sb., č. 562/2004 Sb., č. 565/2004 Sb., č. 168/2005 Sb., č. 361/2005 Sb., ve znění zákona č. 377/2005 Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č. 414/2005 Sb., č. 415/2005 Sb., ve znění zákonů č. 24/2006 Sb., č. 109/2006 Sb., č. 189/2006 Sb., č. 264/2006 Sb., č. 267/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 405/2006 Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č. 461/2006 Sb., č. 462/2006 Sb., zákonů č. 152/2007 Sb., č. 181/2007 Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č. 256/2007 Sb., č. 257/2007 Sb., zákonů č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 178/2008 Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č. 211/2008 Sb., ve znění zákonů č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č.

365/2008 Sb., ve znění zákonů č. 382/2008 Sb., č. 479/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 108/2009 Sb., č. 158/2009 Sb., č. 303/2009 Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. 281/2010 Sb., ve znění zákonů č. 347/2010 Sb., č. 73/2011 Sb. a č. 220/2011 Sb.

Exportováno z právního informačního systému CODEXIS®

155/1995 Sb. Zákon o důchodovém pojištění [233/1998 Sb.], [43/2010 ... - znění dle 220/11 Sb.

155/1995 Sb.

ZÁKON

ze dne 30. června 1995

o důchodovém pojištění

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [19/1996](#) Sb., č. [218/1996](#) Sb., č. [255/1996](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení č. [129/1997](#) Sb., ve znění zákona č. [134/1997](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [254/1997](#) Sb.,

ve znění zákona č. [289/1997](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [104/1998](#) Sb., č. [234/1998](#) Sb.,

ve znění zákona č. [224/1999](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [228/1999](#) Sb.,

ve znění zákonů č. [18/2000](#) Sb., č. [118/2000](#) Sb., č. [132/2000](#) Sb., č. [220/2000](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [375/2000](#) Sb.,

ve znění zákonů č. [116/2001](#) Sb. a č. [188/2001](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [346/2001](#) Sb., ve znění zákonů č. [353/2001](#) Sb., č.

[198/2002](#) Sb., č. [263/2002](#) Sb., č. [264/2002](#) Sb., č. [420/2002](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [439/2002](#) Sb., č. [338/2003](#) Sb., č. [362/2003](#) Sb.,

ve znění zákonů č. [424/2003](#) Sb., č. [425/2003](#) Sb., č. [85/2004](#) Sb., č. [281/2004](#) Sb., č. [359/2004](#) Sb.,

č. [436/2004](#) Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [521/2004](#) Sb., č. [562/2004](#) Sb., č.

[565/2004](#) Sb., č. [168/2005](#) Sb., č. [361/2005](#) Sb., ve znění zákona č. [377/2005](#) Sb.,

se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [414/2005](#) Sb., č. [415/2005](#) Sb.,

ve znění zákonů č. [24/2006](#) Sb., č. [109/2006](#) Sb., č. [189/2006](#) Sb., č. [264/2006](#) Sb., č. [267/2006](#) Sb.,

nálezu Ústavního soudu č. [405/2006](#) Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č.

[461/2006](#) Sb., č. [462/2006](#) Sb., zákonů č. [152/2007](#) Sb., č. [181/2007](#) Sb., se zapracovanými změnami

dle nařízení vlády č. [256/2007](#) Sb., č. [257/2007](#) Sb., zákonů č. [261/2007](#) Sb., č. [296/2007](#) Sb., č.

[178/2008](#) Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [211/2008](#) Sb., ve znění zákonů č.

[305/2008](#) Sb., č. [306/2008](#) Sb., se zapracovanými změnami dle nařízení vlády č. [365/2008](#) Sb., ve

znění zákonů č. [382/2008](#) Sb., č. [479/2008](#) Sb., č. [41/2009](#) Sb., č. [108/2009](#) Sb., č. [158/2009](#) Sb., č. [303/2009](#) Sb., se zpracovanými změnami dle nařízení vlády č. [281/2010](#) Sb., ve znění zákonů č. [347/2010](#) Sb., č. [73/2011](#) Sb. a č. [220/2011](#) Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Úvodní ustanovení

§ 1

Rozsah působnosti

(1) Tento zákon upravuje důchodové pojištění (dále jen "pojištění") pro případ stáří, invalidity a úmrtí živitele [§ 4 odst. 1 písm. c) a d)].

(2) Organizaci a provádění pojištění, povinnosti pojištěných osob, příjemců dávek a zaměstnavatelů a jejich odpovědnost v pojištění a pojistné na pojištění (dále jen "pojistné") upravují zvláštní zákony. 1)

(3) Tento zákon se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem Evropských společenství v oblasti pojištění 1a).

1) Zákon ČNR č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. [590/1992](#) Sb., zákona ČNR č. [37/1993](#) Sb., zákona č. [160/1993](#) Sb., zákona č. [307/1993](#) Sb., zákona č. [241/1994](#) Sb., zákona č. [118/1995](#) Sb. a zákona č. [160/1995](#) Sb.

Zákon ČNR č. [589/1992](#) Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. [10/1993](#) Sb., zákona č. [160/1993](#) Sb., zákona č. [307/1993](#) Sb., zákona č. [42/1994](#) Sb., zákona č. [241/1994](#) Sb., zákona č. [59/1995](#) Sb., zákona č. [118/1995](#) Sb., zákona č. [149/1995](#) Sb. a zákona č. [160/1995](#) Sb.

1a) Například Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, Nařízení Rady (ES) č. 859/2003, kterým se rozšiřují ustanovení Nařízení (EHS) č. 1408/71 a Nařízení (EHS) č. 574/72 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato ustanovení ještě nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

§ 2

Účast na pojištění

(1) Účast na pojištění je povinná pro fyzické osoby (dále jen "osoby") uvedené v § 5. Pojištění se mohou dobrovolně účastnit též osoby uvedené v § 6.

(2) Pojištěncem se pro účely pojištění rozumí osoba, která je nebo byla účastna pojištění.

§ 3

Způsobilost osob v právních vztazích pojištění

(1) Způsobilost osoby mít v právních vztazích pojištění práva a povinnosti vzniká narozením a zaniká smrtí, popřípadě prohlášením za mrtvého.

(2) Způsobilost osoby vlastními právními úkony nabývat v právních vztazích pojištění práv a brát na sebe povinnosti vzniká dosažením zletilosti, 2) pokud se dále nestanoví jinak. Způsobilost být účastníkem řízení o přiznání invalidního důchodu [§ 4 odst. 1 písm. b)] vzniká ukončením povinné školní docházky; přiznáním tohoto důchodu vzniká způsobilost podle věty první a trvá až do dosažení zletilosti. O omezení a zbavení způsobilosti k právním úkonům platí obdobně ustanovení občanského zákoníku.

(3) Osoba, která nemá způsobilost k právním úkonům podle odstavce 2, musí být zastoupena zákonným zástupcem; kdo je zákonným zástupcem nezletilých, stanoví zvláštní zákon. 3)

2) § 8 odst. 2 občanského zákoníku.

3) Zákon č. [94/1963](#) Sb., o rodině, ve znění zákona č. [132/1982](#) Sb. a zákona č. [234/1992](#) Sb.

§ 4

Druhy důchodů a jejich výše

(1) Z pojištění se poskytují tyto důchody:

- a) starobní,
- b) invalidní,
- c) vdovský a vdovecký,
- d) sirotčí.

(2) Výše důchodu se skládá ze základní výměry a z procentní výměry. Základní výměra se stanoví pevnou částkou a procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) a b), nebo z procentní výměry důchodu zemřelého, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. c) a d).

ČÁST DRUHÁ

Účast na pojištění

HLAVA PRVNÍ

Okruh pojištěných osob

§ 5

(1) Pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni

- a) zaměstnanci v pracovním poměru,
- b) příslušníci Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky, Bezpečnostní informační

služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Celní správy České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky 5), vojáci z povolání 5a) a státní zaměstnanci podle služebního zákona 5b),

c) členové družstva v družstvech, kde podmínkou členství je jejich pracovní vztah k družstvu, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni,

d) osoby, které jsou podle zvláštního zákona jmenovány nebo voleny do funkce vedoucího správního úřadu nebo do funkce statutárního orgánu právnické osoby zřízené zvláštním zákonem, popřípadě do funkce zástupce tohoto vedoucího nebo statutárního orgánu, pokud je tímto vedoucím nebo statutárním orgánem pouze jediná osoba a jmenováním nebo volbou těmto osobám nevznikl pracovní nebo služební poměr, a osoby, které podle zvláštního zákona vykonávají veřejnou funkci mimo pracovní nebo služební poměr, pokud se na jejich pracovní vztah vztahuje ve stanoveném rozsahu zákoník práce a nejsou uvedeny v písmenech g) až i),

e) osoby samostatně výdělečně činné,

f) zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti,

g) soudci,

h) členové zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva,

ch) poslanci Poslanecké sněmovny a senátoři Senátu Parlamentu,

i) prezident republiky, členové vlády, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, předseda Energetického regulačního úřadu, členové Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členové Rady Českého telekomunikačního úřadu, finanční arbitr, zástupce finančního arbitra, Veřejný ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv,

j) dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,

k) pěstouni, kteří vykonávají pěstounskou péči v zařízeních pro výkon pěstounské péče podle zvláštního právního předpisu 5a), nebo kterým je za výkon pěstounské péče vyplácena odměna náležející pěstounovi ve zvláštních případech podle zvláštního právního předpisu 5b),

l) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce,

m) osoby, které se soustavně připravují na budoucí povolání studiem na střední nebo vyšší odborné škole (dále jen "střední škola") nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let v období před rokem 2010,

n) osoby vedené v evidenci Úřadu práce České republiky - krajské pobočky, popřípadě pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen "krajská pobočka Úřadu práce") jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, 28) a v rozsahu nejvýše tří let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba tří let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku a nezapočítává se do ní doba účasti na pojištění podle § 6 odst. 1 písm. a) a odst. 2 a doba výkonu výdělečné činnosti, která podle zvláštního právního předpisu nebrání (není překážkou) zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání 28a), a to i když tato činnost zakládá účast na pojištění,

o) osoby se zdravotním postižením zařazené v teoretické a praktické přípravě pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost,

p) osoby konající vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání a vojáky v další službě, 5)

q) osoby konající civilní službu,

r) osoby pečující osobně o dítě ve věku do čtyř let,

s) osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost) 5c), pokud spolu žijí v domácnosti 5d); podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu,

t) poživatelé invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně [§ 39 odst. 2 písm. c)] z českého pojištění, a to do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod podle § 32; za poživatele plného invalidního důchodu se pro účely účasti na pojištění považují též osoby, které nepobírají tento důchod, avšak splňují podmínky nároku na tento důchod a pobírají výsluhový příspěvek podle zvláštních zákonů, 6)

u) osoby po skončení výdělečné činnosti, která zakládala jejich účast na nemocenském pojištění podle zvláštního právního předpisu 5e), po dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti, kterou si nepřivodily úmyslně, pokud tato dočasná pracovní neschopnost vznikla v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu 5e), po dobu karantény nařízené podle zvláštního právního předpisu 5f) v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu 5e), po dobu trvání podpůrní doby u ošetrovného a po dobu trvání podpůrní doby u peněžité pomoci v mateřství v období před porodem,

v) pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů,

w) společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni,

x) členové družstva, kteří vykonávají činnost v orgánech družstva mimo pracovněprávní vztah za odměnu, jejíž výše je předem určena, pokud výkon této činnosti není podle stanov družstva považován za výkon práce pro družstvo.

(2) Za zaměstnance v pracovním poměru [odstavec 1 písm. a)] se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik.

(3) zrušen

(4) zrušen

(5) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na osoby, které jsou zaměstnanci zahraničního zaměstnavatele a jsou činni v České republice ve prospěch tohoto zaměstnavatele; zahraničním zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí zaměstnavatel, jehož sídlo je na území státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.

4) Nařízení vlády č. [262/1994](#) Sb., o odměnách členům zastupitelstev v obcích.

5) Zákon č. [361/2003](#) Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

5a) Zákon č. [221/1999](#) Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

5b) Zákon č. [218/2002](#) Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

5c) § 8 zákona č. [108/2006](#) Sb., o sociálních službách.

5d) § 115 občanského zákoníku.

5e) Zákon č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

5f) Zákon č. [258/2000](#) Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

6) § 33 zákona č. [76/1959](#) Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č.

[226/1992](#) Sb.

§ 116 až 119 zákona ČNR č. [186/1992](#) Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění zákona č. [26/1993](#) Sb.

§ 119 až 123 zákona č. [154/1994](#) Sb., o Bezpečnostní informační službě.

28) Zákon č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti.

28a) § 25 odst. 3 až 5 zákona č. [435/2004](#) Sb.

§ 6

(1) Pojištění jsou účastny též osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a účast na pojištění se týká doby jejich

a) vedení v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, pokud jim po dobu této evidence nenáleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci,

b) soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole v České republice,

c) výdělečné činnosti v cizině po 31. prosinci 1995, jedná-li se o osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a), c) a e); za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,

d) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací podle zvláštního právního předpisu; 6a) za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,

e) činnosti v České republice ve prospěch zahraničního zaměstnavatele, jde-li o osoby uvedené v § 5 odst. 5; za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem,

f) výkonu funkce poslance Evropského parlamentu, zvoleného na území České republiky,

g) pobytu v cizině, po kterou následovaly svého manžela, který v cizině působil v diplomatických službách České republiky.

(2) Pojištění jsou účastny též ostatní osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění. Účast na pojištění osob uvedených ve větě první je však možná v rozsahu nejvýše deseti let; za dobu přede dnem podání přihlášky je přitom účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu jednoho roku bezprostředně před tímto dnem.

6a) Zákon č. [198/2002](#) Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).

§ 7

Podle tohoto zákona se přiznává invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně též osobám, které nebyly účastny pojištění, avšak splňují podmínky stanovené tímto zákonem (§ 42 odst. 1).

HLAVA DRUHÁ

Podmínky účasti na pojištění

DÍL PRVNÍ

Podmínky účasti zaměstnanců a dalších skupin osob vykonávajících pracovní nebo obdobnou činnost

(1) Osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až l) a v) a odst. 2 jsou účastny pojištění podle tohoto zákona, pokud jsou účastny nemocenského pojištění podle zvláštního právního předpisu 5e). Podmínka účasti na nemocenském pojištění se pro účely věty první považuje za splněnou po dobu, po kterou trvá přerušeni nemocenského pojištění 7a).

(2) Osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. w) a x) jsou účastny pojištění podle tohoto zákona v těch kalendářních měsících, v nichž jim byl zúčtován příjem započitatelný do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného z činnosti uvedené v § 5 odst. 1 písm. w) a x) aspoň ve výši rozhodného příjmu. Rozhodný příjem činí jednu čtvrtinu součinu všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se posuzuje účast na pojištění, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; rozhodný příjem se zaokrouhluje na celé stokoruny směrem nahoru. Byl-li příjem uvedený ve větě první zúčtován až po ukončení činností uvedených v § 5 odst. 1 písm. w) a x), považuje se za zúčtováný v posledním kalendářním měsíci výkonu těchto činností.

(3) Účast na pojištění v případě výkonu více právních vztahů uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d), f) až l), v) až x) se posuzuje samostatně v každém tomto právním vztahu.

5e) Zákon č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

7a) § 10 odst. 9 zákona č. [187/2006](#) Sb.

DÍL DRUHÝ

Podmínky účasti osob samostatně výdělečně činných

(1) Pojištění jsou účastny osoby samostatně výdělečně činné [§ 5 odst. 1 písm. e)], pokud vykonávají samostatnou výdělečnou činnost na území České republiky a splňují dále stanovené podmínky. Za samostatnou výdělečnou činnost vykonávanou na území České republiky se považuje i samostatná výdělečná činnost prováděná mimo území České republiky, jestliže je vykonávána na základě oprávnění k výkonu takové činnosti vyplývajícího z právních předpisů České republiky.

(2) Za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku aspoň 15 let a

a) vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo

b) spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. 8)

(3) Výkonem samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 2 písm. a) se rozumí

a) podnikání v zemědělství, je-li fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu evidována podle zvláštního zákona, 9)

b) provozování živnosti na základě oprávnění provozovat živnost podle zvláštního zákona, 10)

c) činnost společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti vykonávaná pro tuto společnost, 11)

d) výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů, 12) s výjimkou

činnosti, z níž příjmy jsou podle zvláštního právního předpisu samostatným základem daně z příjmů fyzických osob pro zdanění zvláštní sazbou daně 6b),

e) výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů, 13) která není uvedena v písmenech a) až d), a výkon činnosti mandátáře konané na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku 13a); podmínkou zde je, že tyto činnosti jsou konány mimo vztah zakládající účast na nemocenském pojištění, a jde-li o činnost mandátáře, též to, že mandátní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné výdělečné činnosti. Za výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů se vždy považuje činnost znalců, tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů, zprostředkovatelů kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce podle zvláštních právních předpisů a insolvenčního správce, popřípadě dalšího správce,

f) výkon činností neuvedených v písmenech a) až e) a vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu; 14) za výkon těchto činností se však nepovažuje pronájem nemovitostí (jejich částí) a movitých věcí. 15)

(4) Osoba samostatně výdělečně činná je účastna pojištění jen jednou, i když vykonává několik činností uvedených v odstavci 3, popřípadě spolupracuje při výkonu několika těchto činností nebo současně koná činnosti podle odstavce 2 písm. a) a b).

(5) Kde se dále hovoří o samostatné výdělečné činnosti, rozumí se tím též spolupráce při výkonu této činnosti [odstavec 2 písm. b)].

(6) Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud osoba samostatně výdělečně činná, která není účastna nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, v kalendářním roce

a) vykonávala zaměstnání (odstavec 8 věta první),

b) měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod,

c) měla nárok na rodičovský příspěvek 15b) nebo na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců, nebo osobně pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost) 5c), pokud osoba, která je závislá na péči jiné osoby, je osobou blízkou, nebo žije s osobou samostatně výdělečně činnou v domácnosti 5d), není-li osobou blízkou,

d) vykonávala vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání, nebo

e) byla nezaopatřeným dítětem podle § 20 odst. 3 písm. a).

(7) Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost v těch kalendářních měsících, v nichž po celý měsíc byla vykonávána samostatná výdělečná činnost a současně trvaly skutečnosti uvedené v odstavci 6; jestliže samostatná výdělečná činnost byla vykonávána jen po část kalendářního měsíce, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud po tu část kalendářního měsíce, po kterou byla vykonávána samostatná výdělečná činnost, tyto skutečnosti současně trvaly. Trváním skutečností podle věty první se rozumí též trvání jen některých skutečností uvedených v odstavci 6.

(8) Zaměstnáním se rozumí činnost zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců a jde-li o osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. w) a x), účast na důchodovém pojištění. Pečuje-li o osobu, která je závislá na péči jiné osoby [odstavec 6 písm. c)], více osob současně, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která byla určena písemnou dohodou všech osob, které pečují o osobu mladší 10 let, která je

závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost) 5c), za osobu pečující v největším rozsahu; nedojde-li k této dohodě, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která podle rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu 15e) pečuje o osobu, která je závislá na péči jiné osoby, v největším rozsahu. Skutečnosti o vedlejší samostatné výdělečné činnosti uvedené v odstavci 6 písm. a) a c) až e) musí osoba samostatně výdělečně činná doložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž podala přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti podle zvláštního zákona 17) za kalendářní rok, za který chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost.

(9) Samostatná výdělečná činnost se považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost v období, ve kterém se podle odstavců 6 až 8 samostatná výdělečná činnost nepovažuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost. Pokud byla osoba samostatně výdělečně činná účastna nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných jen po část kalendářního měsíce, považuje se v tomto kalendářním měsíci samostatná výdělečná činnost vždy za hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

5c) § 8 zákona č. [108/2006](#) Sb., o sociálních službách.

5d) § 115 občanského zákoníku.

6b) § 7 odst. 8 a § 36 odst. 2 písm. e) zákona č. [586/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů.

8) § 13 zákona ČNR č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. [259/1994](#) Sb. a zákona č. [149/1995](#) Sb.

9) § 2f zákona č. [252/1997](#) Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

10) § 10 a 13 zákona č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

11) § 76 a násl. a § 93 a násl. obchodního zákoníku.

12) Zákon č. [35/1965](#) Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. [89/1990](#) Sb., zákona č. [468/1991](#) Sb. a zákona č. [318/1993](#) Sb.

13) Např. zákon ČNR č. [128/1990](#) Sb., o advokacii, zákon ČNR č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), zákon ČNR č. [524/1992](#) Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky, zákon ČNR č. [523/1992](#) Sb., o daňovém poradenství a o Komoře daňových poradců České republiky, zákon č. [36/1967](#) Sb., o znalcích a tlumočnících, zákon č. [237/1991](#) Sb., o patentových zástupcích, zákon ČNR č. [360/1992](#) Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění zákona č. [164/1993](#) Sb. a zákona č. [275/1994](#) Sb.

13a) § 566 až 575 obchodního zákoníku.

14) § 7 odst. 2 písm. b) zákona ČNR č. [586/1992](#) Sb.

15) § 9 odst. 1 písm. a) a b) zákona ČNR č. [586/1992](#) Sb., ve znění zákona č. [323/1993](#) Sb. a zákona č. [259/1994](#) Sb.

15b) § 30 zákona č. [117/1995](#) Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

15e) § 6 odst. 4 písm. a) bod 13 zákona č. [582/1991](#) Sb., ve znění zákona č. [152/2007](#) Sb.

17) Zákon ČNR č. [589/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 10

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou

vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud její příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti dosáhl v kalendářním roce aspoň rozhodné částky; rozhodná částka činí 2,4násobek částky, která se stanoví jako součin všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se posuzuje účast na pojištění, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Byla-li v kalendářním roce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost i vedlejší samostatná výdělečná činnost, stanoví se příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti tak, že se příjem ze samostatné výdělečné činnosti dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla podle § 9 odst. 7 aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a vedlejší samostatné výdělečné činnosti se pro účely stanovení příjmu podle věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevypláci. Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se pro účely tohoto zákona považuje daňový základ osoby samostatně výdělečně činné určený podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti 17b). Rozhodná částka se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(3) Rozhodná částka se sníží o jednu dvanáctinu za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc nebyla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost, a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevypláci. Dvanáctina uvedená ve větě první se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná, která vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a nesplňuje podmínky účasti na pojištění podle odstavců 2 a 3, je v kalendářním roce účastna pojištění, jestliže se přihlásila k účasti na pojištění za tento rok; lhůty pro podání přihlášky k účasti na pojištění stanoví zvláštní zákony. 1) Ustanovení věty první platí obdobně i pro část kalendářního roku, v němž účast na pojištění vznikla nebo zanikla podle odstavce 5 nebo 6 anebo v němž vedlejší samostatná výdělečná činnost nebyla vykonávána po celý rok.

(5) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění vzniká dnem 1. ledna kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo prvním dnem kalendářního měsíce, v jehož průběhu se z vedlejší samostatné výdělečné činnosti, která nezakládá účast na pojištění, stala hlavní samostatná výdělečná činnost, nejdříve však dnem, v němž začala vykonávat (znovu vykonávat) samostatnou výdělečnou činnost; účast na pojištění nemůže přitom vzniknout přede dnem, od kterého je oprávněna samostatnou výdělečnou činnost vykonávat.

(6) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění zaniká dnem 31. prosince kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo posledním dnem kalendářního měsíce, v jehož průběhu se z hlavní samostatné výdělečné činnosti stala vedlejší samostatná výdělečná činnost, která nezakládá účast na pojištění. Účast na pojištění osoby samostatně výdělečně činné však zaniká nejpozději

dnem,

a) kterým osoba samostatně výdělečně činná ukončila samostatnou výdělečnou činnost. Za ukončení samostatné výdělečné činnosti se považuje vždy přerušení této činnosti, a to ode dne přerušení této činnosti, pokud po měsíci, v němž došlo k tomuto přerušení, trvalo toto přerušení aspoň šest kalendářních měsíců po sobě jdoucích; to neplatí, byla-li samostatná výdělečná činnost přerušena z důvodů uvedených v odstavci 3 větě první,

b) kterým zaniklo osobě samostatně výdělečně činné oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,

c) od kterého byl osobě samostatně výdělečně činné pozastaven výkon její činnosti.

1) Zákon ČNR č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. [590/1992](#) Sb., zákona ČNR č. [37/1993](#) Sb., zákona č. [160/1993](#) Sb., zákona č. [307/1993](#) Sb., zákona č. [241/1994](#) Sb., zákona č. [118/1995](#) Sb. a zákona č. [160/1995](#) Sb.

Zákon ČNR č. [589/1992](#) Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. [10/1993](#) Sb., zákona č. [160/1993](#) Sb., zákona č. [307/1993](#) Sb., zákona č. [42/1994](#) Sb., zákona č. [241/1994](#) Sb., zákona č. [59/1995](#) Sb., zákona č. [118/1995](#) Sb., zákona č. [149/1995](#) Sb. a zákona č. [160/1995](#) Sb.

17b) § 5b odst. 1 zákona č. [589/1992](#) Sb., ve znění zákona č. [305/2008](#) Sb.

ČÁST TŘETÍ

Základní pojmy

HLAVA PRVNÍ

Doba pojištění a náhradní doba pojištění

§ 11

(1) Dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění

a) osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l), v) až x) a odst. 2, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné,

b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až l), a v) a odst. 2 nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započitatelné do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona 17) proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění, pokud nešlo o omluvné důvody; za omluvné důvody se považují skutečnosti uvedené v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a). Podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou v případě, kdy pojistné nebylo zapláceno jen proto, že v kalendářním roce osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) dosáhla stanoveného maximálního vyměřovacího základu pro pojistné 17c), a v případě, kdy zaměstnavatel pojistné na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojistné odvést, pokud se dále nestanoví jinak; zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba zaměstnávající pojištěnce v pracovním poměru a dalších pracovních vztazích, nebo k níž je pojištěnec v jiném právním vztahu zakládajícím účast na pojištění podle tohoto zákona, jakož i organizační složka státu.
16a) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a), d), f) w) a x) nepovažuje kalendářní měsíc, za který jejich zaměstnavatel neodvedl pojistné, které byl

povinen odvést, je-li tímto zaměstnavatelem obchodní společnost nebo družstvo a tyto osoby byly v takovém kalendářním měsíci současně společníky této společnosti anebo členy statutárního orgánu nebo dozorčí rady této společnosti nebo družstva; pro účely části věty před středníkem se za dlužné pojistné nepovažuje dlužné penále. Ustanovení věty třetí neplatí, bylo-li pojistné dlužné za kalendářní měsíc zaplacen do tří let ode dne splatnosti tohoto pojistného. Byl-li osobám uvedeným ve větě třetí přiznán důchod, popřípadě z důvodu úmrtí těchto osob byl přiznán vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod, a při přiznání tohoto důchodu nebyla započítána podle věty třetí doba pojištění z důvodu neodvedení pojistného, přihlédne se k této době, jen bylo-li dlužné pojistné uhrazeno za prosinec kalendářního roku, do něhož spadá kalendářní měsíc, za který nebylo dlužné pojistné odvedeno, nebo bylo-li dlužné pojistné uhrazeno za poslední kalendářní měsíc před přiznáním důchodu, za který obchodní společnost nebo družstvo dlužily pojistné, anebo za poslední kalendářní měsíc, v němž byl pojištěnec osobou uvedenou ve větě třetí; dlužné pojistné musí být přitom uhrazeno nejpozději do 3 let ode dne splatnosti tohoto pojistného. Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až k) a v) a v odstavci 2 považuje též doba, po kterou podle pravomocného rozhodnutí soudu trval nadále jejich právní vztah zakládající účast na pojištění, pokud podle tohoto rozhodnutí došlo ke skončení tohoto vztahu neplatně a pokud by jinak byla, kdyby nedošlo k neplatnému skončení tohoto vztahu, splněna podmínka uvedená v § 8; podmínka zaplacení pojistného se přitom považuje za splněnou, přičemž ustanovení věty třetí až páté tím není dotčeno.

(3) Dobou pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) je též

- a) v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se přiznává důchod (dále jen "rok přiznání důchodu"), doba před tímto dnem, jestliže tyto osoby zaplatily do dne podání žádosti o přiznání důchodu zálohy na pojistné splatné do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, v němž byla podána tato žádost,
- b) kalendářní rok, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud byly za tento kalendářní rok zaplacený zálohy na pojistné splatné za tento rok a doplatek na pojistném ještě nebyl splatný přede dnem podání žádosti o přiznání důchodu.

16a) § 3 zákona č. [219/2000](#) Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

17) Zákon ČNR č. [589/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů.

17c) § 15a odst. 1 zákona č. [589/1992](#) Sb., ve znění zákona č. [261/2007](#) Sb.

§ 12

(1) Náhradní dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. m) až u); podmínkou pro to, aby se tato doba účasti na pojištění hodnotila jako náhradní doba pojištění je, že byla získána na území České republiky a že doba pojištění trvala aspoň jeden rok. U doby uvedené v § 5 odst. 1 písm. r) se nevyžaduje péče o dítě na území České republiky. Podmínkou pro to, aby se doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. s) hodnotila jako náhradní doba pojištění, je, že o době osobní péče o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost) 5c), rozhodl příslušný orgán sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu 17c).

(2) Nestanoví-li se v tomto zákoně jinak, hodnotí se pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu náhradní doba pojištění stejně jako doba pojištění.

5c) § 8 zákona č. [108/2006](#) Sb., o sociálních službách.

17c) § 6 odst. 4 písm. a) bod 12 zákona č. [582/1991](#) Sb., ve znění zákona č. [109/2006](#) Sb.

§ 13

(1) Za dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let, jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let. Za náhradní dobu pojištění se považuje též doba studia získaná před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let.

§ 14

(1) Kryjí-li se doby pojištění navzájem, započte se pro stanovení celkové doby pojištění pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu jen ta doba, jejíž zápočet je pro pojištěnce výhodnější; totéž platí, kryjí-li se navzájem náhradní doby pojištění nebo doba pojištění a náhradní doba pojištění.

(2) Tutéž dobu péče o dítě podle § 5 odst. 1 písm. r) nelze započítat současně více osobám; pečovali-li o dítě současně více osob, započte se tato péče jako náhradní doba pojištění té osobě, která pečovala v největším rozsahu. Ustanovení předchozí věty platí obdobně i při péči podle § 5 odst. 1 písm. s).

HLAVA DRUHÁ Výpočtový základ

§ 15

(1) S účinností od 30.9.2011

(2) S účinností od 30.9.2011

(3) S účinností od 30.9.2011

(4) Za průměrnou mzdu se pro účely tohoto zákona považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Průměrná mzda stanovená pro kalendářní rok podle věty první však nesmí být nižší než průměrná mzda stanovená pro bezprostředně předcházející kalendářní rok.

(5) S účinností od 30.9.2011

(1) Osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období, jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 až 6), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

(2) Roční vyměřovací základ pojištěnce se stanoví jako součin úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok a koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 1). Úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za jednotlivý kalendářní rok po roce 2007 nesmí být vyšší než maximální vyměřovací základ pro pojistné 17c) stanovený pro tento rok; do tohoto úhrnu se však nezapočítávají vyměřovací základy osoby dobrovolně účastné pojištění.

(3) Vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona 17) a za dobu před 1. lednem 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Vyměřovací základ pro stanovení pojistného a hrubý výdělek se považují za vyměřovací základ pojištěnce podle věty první nejdříve ode dne zaplacení pojistného, jde-li o pojištěnce, u nichž pro započtení doby pojištění před 1. lednem 1996 byla v předpisech platných před tímto dnem stanovena podmínka zaplacení pojistného, a o pojištěnce, u nichž pro započtení doby pojištění po 31. prosinci 1995 je v § 11 odst. 1 stanovena podmínka zaplacení pojistného; ustanovení § 11 odst. 2 věty druhé, a jde-li o dobu po 30. červnu 2002, též věty třetí a čtvrté, platí zde obdobně. Do vyměřovacího základu pojištěnce se zahrnuje náhrada mzdy, platu nebo jiného příjmu započitatelného do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona 17) nebo hrubého výdělku náležející v případě uvedeném v § 11 odst. 2 větě páté v kalendářních měsících, za které náležela. Do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání) 18) a náhrada za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti k službě. 19) Jde-li o pojištěnce uvedeného v § 6, který platí pojistné za kalendářní rok předcházející o více než jeden rok kalendářnímu roku, ve kterém je pojistné placeno, upraví se vyměřovací základ, z něhož je toto pojistné placeno, tak, že se vynásobí koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je všeobecný vyměřovací základ (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, za který se pojistné platí, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, ve kterém bylo pojistné zaplacené, vynásobený přepočítacím koeficientem (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu.

(4) Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 doby, které se podle předpisů platných před tímto dnem vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, a doby uvedené v písmenu j); přitom doby studia po dosažení věku 18 let jsou vyloučenými dobami pouze v rozsahu, v jakém se považují za náhradní dobu pojištění. Vyloučenými dobami jsou po 31. prosinci 1995, pokud se nekryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, dobou pojištění podle § 11 odst. 1 písm. b), nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, doby

a) dočasné pracovní neschopnosti, kterou si pojištěnec nezpůsobil úmyslně, pokud dočasná pracovní neschopnost vznikla nejpozději v poslední den ochranné lhůty podle zvláštního právního předpisu 5e), doby karantény nařízené podle zvláštního právního předpisu 5f), doby, po kterou trvala potřeba ošetřování nebo péče o dítě ve věku do 10 let nebo jiného člena domácnosti podle zvláštního právního předpisu 5e), nejde-li o osoby, které nemají nárok na ošetřovné, nejvýše však v rozsahu prvních 9 kalendářních dnů potřeby ošetřování nebo péče, popřípadě prvních 16 kalendářních dnů,

jde-li o osamělého zaměstnance, který má v péči aspoň jedno dítě ve věku do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku, a doby před porodem, po kterou nebyla vykonávána výdělečná činnost z důvodu těhotenství, nejdříve však od začátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu do dne, který bezprostředně předcházeli dni porodu,

b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, popřípadě plného invalidního důchodu, nebo pobírání starobního důchodu; přitom se za pobírání těchto důchodů považuje i vyplácení obdobných důchodů od cizozemského nositele pojištění,

c) po které pojištěnec byl poplatníkem pojistného na pojištění, nelze-li zjistit výši jeho vyměřovacích základů,

d) výkonu vojenské služby v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání a vojáky v další službě, 5) a výkonu civilní služby,

e) účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. r) a s),

f) studia uvedené v § 5 odst. 1 písm. m), a jde-li o stanovení osobního vyměřovacího základu pro výpočet invalidního důchodu, též doby soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních 6 let tohoto studia po dosažení věku 18 let,

g) účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. n),

h) teoretické a praktické přípravy pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osoby se zdravotním postižením, 28)

ch) ode dne přiznání důchodu do konce roku přiznání důchodu, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2 a 3, a doby před dosažením 18 let věku, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2,

i) za něž byly podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů vyplaceny mzdové nároky v nižší částce, než náležely,

j) za něž v případě uvedeném v § 11 odst. 2 větě šesté nebyla náhrada mzdy, platu nebo jiného příjmu započitatelného do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona 17) přiznána soudem.

(5) Činí-li součet vyloučených dob uvedených v odstavci 4 větě druhé písm. f) a h) více než 1825 kalendářních dnů, omezí se počet těchto vyloučených dob nad 1825 kalendářních dnů na jednu polovinu.

(6) Doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) uvedená v § 11 odst. 3 písm. b) se považuje za vyloučenou dobu do zjištění výše pojistného podle skutečného příjmu ze samostatné výdělečné činnosti.

(7) Jestliže zaměstnavatel pojištěnci započitatelný příjem do vyměřovacího základu

a) zúčtoval v plném rozsahu, zahrnuje se tento příjem do vyměřovacího základu, a to i když tento příjem nebyl pojištěnci v plném rozsahu vyplacen; v tomto případě se ustanovení odstavce 4 písm. i) nepoužije a do vyměřovacího základu se nezahrnují ani mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce,

b) zúčtoval v částečném rozsahu, je celá doba, za kterou nebyl zúčtován příjem započitatelný do vyměřovacího základu, vyloučenou dobou podle odstavce 4 písm. i); v tomto případě se do vyměřovacího základu nezahrnují částky příjmu vyplacené zaměstnavatelem ani mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce,

c) nezúčtoval, použije se ustanovení odstavce 4 písm. i); v tomto případě se do vyměřovacího základu nezahrnují mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce.

(8) Doby uvedené v odstavci 4 větě druhé písm. a) až j) se považují za vyloučené doby, i když se kryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, pokud o to pojištěnec nebo jiný oprávněný požádá; příjmy

dosažené v takto určených vyloučených dobách se do vyměřovacího základu nezahrnují. Dosaženým příjmem se rozumí příjem zúčtovaný a u osob samostatně výdělečně činných se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí poměrná část vyměřovacího základu pro pojistné za kalendářní rok, v němž je vyloučená doba podle věty první. Postup podle věty první se týká pouze celého časového úseku, po který se doby uvedené ve větě první vzájemně kryjí. Způsob podání žádosti podle věty první a lhůty, v nichž lze žádost podat, stanoví zvláštní právní předpis 19b).

(9) Osobní vyměřovací základ, roční vyměřovací základ pojištěnce a výpočtový základ se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

5) Zákon č. [361/2003](#) Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

5e) Zákon č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

5f) Zákon č. [258/2000](#) Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

17) Zákon ČNR č. [589/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů.

17c) § 15a odst. 1 zákona č. [589/1992](#) Sb., ve znění zákona č. [261/2007](#) Sb.

18) § 195 a § 206 odst. 2 zákoníku práce.

19) Např. § 92 odst. 2 zákona ČNR č. [186/1992](#) Sb., § 106 odst. 2 zákona č. [154/1994](#) Sb.

19b) § 83 odst. 3 a § 86 odst. 5 zákona č. [582/1991](#) Sb., ve znění zákona č. [306/2008](#) Sb.

28) Zákon č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti.

§ 17

(1) Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu se stanoví jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem (odstavec 4), a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu činí vždy nejméně hodnotu 1.

(2) Výši všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok stanoví prováděcí právní předpis do 30. září následujícího kalendářního roku, a to ve výši průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za kalendářní rok; výše všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok se zjišťuje tak, aby byl zachován srovnatelný způsob zjišťování průměrné mzdy v předchozím období, a nesmí být přitom nižší než výše všeobecného vyměřovacího základu za bezprostředně předcházející kalendářní rok.

(3) Pro stanovení ročního vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a za rok přiznání důchodu činí koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu vždy hodnotu 1.

(4) Přepočítací koeficient se stanoví jako podíl průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za první pololetí kalendářního roku, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za první pololetí kalendářního roku, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu; průměrná měsíční mzda se zjišťuje tak, aby byl zachován srovnatelný způsob zjišťování průměrné měsíční mzdy v předchozím období. Výši přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o

dva roky předchází roku přiznání důchodu, stanoví prováděcí právní předpis do 30. září kalendářního roku, ve kterém stanoví tento všeobecný vyměřovací základ. +) Přepočítací koeficient činí vždy nejméně hodnotu 1; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa.

§ 18

(1) Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní rok, ve kterém pojištěnec dosáhl 18 let věku, a kalendářní roky předcházející.

(2) Pokud roku přiznání důchodu bezprostředně předchází kalendářní rok, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, jsou rozhodným obdobím tyto dva kalendářní roky. Přiznává-li se důchod ode dne, který spadá do kalendářního roku, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, je rozhodným obdobím tento kalendářní rok. Podle předchozích vět se postupuje, pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, přesahuje 30 dnů, a není-li celá doba mezi 18. rokem věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, vyloučenou dobou.

(3) Pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, nepřesahuje 30 dnů, nebo je-li celá doba mezi 18. rokem věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, vyloučenou dobou, anebo přiznává-li se důchod pojištěnci mladšímu 18 let, jsou rozhodným obdobím rok přiznání důchodu a předcházející kalendářní roky, v nichž měl pojištěnec vyměřovací základ.

(4) Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3 a 8), prodlužuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

(5) Pokud počet kalendářních roků zahrnutých do rozhodného období podle odstavců 1 a 4 je nižší, než se stanoví v odstavci 1 větě první, je rozhodným obdobím tento nižší počet kalendářních roků.

§ 19

(1) Starobní a invalidní důchod pojištěnce, který pobírá nebo pobíral některý z těchto důchodů nebo plný invalidní nebo částečný invalidní důchod, popřípadě důchod za výsluhu let, nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený podle § 15 z osobního vyměřovacího základu, z něhož byl dřívější důchod vyměřen, vynásobeného koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za poslední kalendářní rok rozhodného období, z něhož byl zjištěn osobní vyměřovací základ při přiznání dřívějšího důchodu. Pokud dřívější důchod nebyl vyměřen z vyměřovacích základů stanovených za rozhodné období (§ 18), postupuje se podle věty první s tím, že ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku přiznání dřívějšího důchodu; jestliže tento dřívější důchod nebyl vyměřen z výpočtového základu, považuje se za osobní vyměřovací základ všeobecný vyměřovací základ, z něhož byl tento důchod vyměřen, vynásobený přepočítacím koeficientem pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Pokud pojištěnec pobíral více důchodů, použije se nejvyšší výpočtový základ stanovený podle věty první a druhé.

Koeficient podle věty první se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Ustanovení § 16 odst. 9 platí zde obdobně.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně v případě, že dřívější důchod byl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku podle předpisů platných před 1. lednem 1996, s tím, že průměrný měsíční výdělek se považuje za osobní vyměřovací základ, rozhodující je přitom průměrný měsíční výdělek neomezený podle těchto předpisů a rozhodné období podle těchto předpisů, z něhož byl tento průměrný měsíční výdělek zjištěn. Pokud dřívější důchod nebyl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za rozhodné období, postupuje se podle odstavce 1 věty první s tím, že ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku přiznání dřívějšího důchodu.

§ 19a

(1) Starobní a invalidní důchod pojištěnce, který získal aspoň 15 roků náhradní doby pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. s) nebo § 102a (dále jen "náhradní doba péče o závislou osobu"), nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený podle § 15 z osobního vyměřovacího základu vypočteného podle odstavců 2 a 3 a podle § 16.

(2) U pojištěnce uvedeného v odstavci 1 se náhradní doba péče o závislou osobu pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu považuje

a) za vyloučenou dobu, a to i když se kryje s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v § 16 odst. 3 větě čtvrté, nebo

b) za dobu pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zohledňují pro účely ročního vyměřovacího základu,

a to podle toho, co je pro tohoto pojištěnce výhodnější; postup podle písmene a) se přitom týká pouze celého časového úseku, po který se uvedené doby vzájemně kryjí.

(3) Za příjem pojištěnce uvedeného v odstavci 1 se pro účely odstavce 2 písm. b) považuje

a) po 31. prosinci 2006 částka odpovídající výši příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách osoby, o kterou pojištěnec osobně pečoval. Úhrn těchto částek za kalendářní rok se přičítá k ročnímu vyměřovacímu základu pojištěnce stanovenému za tento kalendářní rok podle § 16 odst. 2 věty první,

b) před 1. lednem 2007 za kalendářní rok částka 96 000 Kč vynásobená koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za rok 2007; netrvala-li náhradní doba péče o závislou osobu celý kalendářní rok, snižuje se částka vypočtená podle části věty před středníkem úměrně. Koeficient podle věty první se stanoví s přesností na 4 platná desetinná místa. Částka za kalendářní rok podle věty první se přičítá k úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za tento kalendářní rok uvedenému v § 16 odst. 2 větě první.

HLAVA TŘETÍ

Další pojmy

§ 20

Dítě

(1) Dítětem se pro účely tohoto zákona rozumí dítě vlastní nebo osvojené, a pokud se dále nestanoví jinak, též dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

(2) Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu nebo na základě dohody rodičů schválené soudem, dítě manžela, nemá-li druhý z rodičů rodičovskou zodpovědnost, a dítě manžela, zemřel-li druhý rodič dítěte nebo není-li znám. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dále dítě, jež bylo převzato do péče na základě rozhodnutí orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo dřívějšího příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče budoucího osvojitele nebo do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem 19c), a dítě, jež bylo převzato do péče na základě předběžného opatření vydaného v rámci řízení o svěřeni dítěte do výchovy 19d).

(3) Za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23),
- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost.

(4) Po skončení povinné školní docházky se do 18. roku věku považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

(5) Za povinnou školní docházku 20) se pro účely tohoto zákona považuje též

- a) pokračování žáků, kteří po splnění povinné školní docházky nezískali základní vzdělání, v základním vzdělávání, 20a) desátý ročník základního vzdělávání v základní škole speciální, 20b) pokračování žáků se zdravotním postižením v základním vzdělávání 20c) a kurz pro získání základního vzdělání organizovaný základní nebo střední školou ve formě denní výuky, který navštěvují osoby mladší 26 let, které nezískaly základní vzdělání, 20d)
- b) období školních prázdnin bezprostředně navazujících na ukončení období školního vyučování školního roku, v němž dítě dovrší poslední rok povinné školní docházky, pokud dítě po celý kalendářní měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, nestalo-li se studentem střední školy.

(6) Za nezaopatřené dítě se nepovažuje dítě, které je poživitelem invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.

19c) § 45b odst. 2 a § 69 odst. 1 a 2 zákona o rodině.

§ 19 zákona č. [359/1999](#) Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

19d) § 45 zákona o rodině.

20) § 36 až 43 zákona č. [561/2004](#) Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

20a) § 55 odst. 1 zákona č. [561/2004](#) Sb.

20b) § 46 odst. 3 a § 48 zákona č. [561/2004](#) Sb.

20c) § 55 odst. 2 zákona č. [561/2004](#) Sb.

20d) § 55 odst. 3 zákona č. [561/2004](#) Sb.

Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání

§ 21

(1) Za soustavnu přípravu dítěte na budoucí povolání se pro účely tohoto zákona považuje
a) studium na středních a vysokých školách v České republice, 21) s výjimkou dálkového, distančního, večerního a kombinovaného studia, je-li dítě v době takového studia výdělečně činn alespoň v rozsahu uvedeném v § 27 nebo pobírá-li podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, a studia po dobu výkonu vojenské základní (náhradní) služby, civilní služby nebo za trvání služebního poměru příslušníků ozbrojených sil, za studium na středních a vysokých školách v České republice se považuje též studium na středních a vysokých školách v cizině, pokud podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je postaveno na roveň studia na středních a vysokých školách v České republice,
b) teoretická a praktická příprava pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osob se zdravotním postižením 28) prováděná podle předpisů o zaměstnanosti. 21a)

(2) Středními školami se pro účely tohoto zákona rozumí střední školy a konzervatoře, jsou-li zapsány do rejstříku škol a školských zařízení. 21b) Střední školy zřizované ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti se považují za střední školy i po dobu, po kterou nejsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení. 21c)

(3) Studium na vysokých školách podle odstavce 1 se pro účely tohoto zákona rozumí studium na vysokých školách v bakalářském, magisterském a doktorském studijním programu. 21d)

21) Zákon č. [29/1984](#) Sb., ve znění zákona č. [188/1988](#) Sb., zákona č. [171/1990](#) Sb., zákona č. [522/1990](#) Sb., zákona č. [134/1993](#) Sb., zákona č. [190/1993](#) Sb., zákona č. [331/1993](#) Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. [49/1994](#) Sb., zákona č. [256/1994](#) Sb. a zákona č. [138/1995](#) Sb. Zákon č. [172/1990](#) Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. [216/1993](#) Sb., zákona č. [46/1994](#) Sb. a zákona č. [192/1994](#) Sb.

21a) Zákon č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti.

21b) § 141 až 159 zákona č. [561/2004](#) Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

21c) § 186 odst. 2 zákona č. [561/2004](#) Sb.

21d) § 45 až 47 zákona č. [111/1998](#) Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

28) Zákon č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti.

§ 22

(1) Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na střední škole podle § 21 písm. a) začíná nejdříve od počátku školního roku prvního ročníku školy. Jestliže žák začal plnit studijní povinnosti před tímto dnem, začíná jeho soustavná příprava na budoucí povolání dnem, kdy začal tyto povinnosti plnit.

(2) Za soustavnu přípravu dítěte na budoucí povolání na střední škole se považuje také
a) doba od skončení výuky v jednom školním roce do počátku následujícího školního roku, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,
b) doba od úspěšného vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky, je-li tato zkouška konána v měsíci květnu nebo červnu, do konce období školního vyučování školního roku,³⁴⁾ v němž byla taková zkouška konána; to platí též, bylo-li v měsíci květnu nebo červnu konáno absolutorium,
c) doba školních prázdnin bezprostředně navazujících na skončení studia nebo dobu uvedenou v

písmenu b), pokud dítě po celý kalendářní měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, nestalo-li se studentem vysoké školy; to neplatí, pokud poslední ročník studia probíhal po dobu výkonu vojenské základní (náhradní) služby nebo za trvání služebního poměru osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. b).

34) § 25 a 38 zákona č. [29/1984](#) Sb., ve znění zákona č. [171/1990](#) Sb. a zákona č. [138/1995](#) Sb.

§ 23

(1) Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na vysoké škole podle § 21 písm. a) začíná nejdříve dnem, kdy se dítě stává studentem vysoké školy, a končí dnem, kdy dítě ukončilo vysokoškolské studium.

(2) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také

a) doba od skončení studia na střední škole do dne, kdy se dítě stalo studentem vysoké školy, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,

b) kalendářní měsíc, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole, a dále kalendářní měsíc následující po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole, pokud dítě po celý tento měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci,

c) doba od ukončení studia na vysoké škole do dne, kdy se dítě stalo studentem téže nebo jiné vysoké školy, pokud studium na téže nebo jiné vysoké škole bezprostředně navazuje na ukončení studia na vysoké škole, nejdéle však doba tří kalendářních měsíců následujících po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole; to platí obdobně, jde-li o studium uvedené v § 21 odst. 3.

§ 24

Osoby blízké

Za osoby blízké se pro účely tohoto zákona považují manželé, příbuzní v řadě přímé, děti uvedené v § 20 odst. 1, sourozenci, zeť, snacha a manžel rodiče, a to kteréhokoli z manželů.

§ 25

Pracovní úraz a nemoc z povolání

(1) Pracovním úrazem se pro účely tohoto zákona rozumí úraz, který utrpěl pojištěnec při činnosti zakládající účast na pojištění a který se za pracovní nebo služební považuje podle pracovněprávních předpisů nebo předpisů upravujících služební poměry platných v době vzniku invalidity následkem tohoto úrazu. Za pracovní úraz se považuje též úraz, který pojištěnec utrpěl při přípravě k obraně České republiky nebo pojištěnec, který není vojákem z povolání ani vojákem v další službě, 5) při výkonu služby v ozbrojených silách České republiky anebo pojištěnec při výkonu činnosti prováděné v rámci civilní služby podle pokynů osoby, u níž se koná civilní služba, nebo v přímé souvislosti s takovým výkonem, to platí obdobně pro onemocnění vzniklé při výkonu těchto služeb.

(2) Kde se v tomto zákoně dále hovoří o pracovním úrazu, rozumí se tím též nemoc z povolání.

Prováděcí předpis stanoví, které nemoci se považují za nemoci z povolání.

5) Zákon č. [361/2003](#) Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 26

Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok.

§ 27

Výdělečná činnost

Výdělečnou činností se rozumí činnost osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l), v) až x) vykonávaná v rozsahu, který zakládá účast na pojištění.

ČÁST ČTVRTÁ

Důchody

HLAVA PRVNÍ

Starobní důchod

DÍL PRVNÍ

Podmínky nároku na starobní důchod

§ 28

Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.

§ 29

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně

- a) 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen "důchodový věk") před rokem 2010,
- b) 26 let a dosáhl důchodového věku v roce 2010,
- c) 27 let a dosáhl důchodového věku v roce 2011,
- d) 28 let a dosáhl důchodového věku v roce 2012,

- e) 29 let a dosáhl důchodového věku v roce 2013,
- f) 30 let a dosáhl důchodového věku v roce 2014,
- g) 31 let a dosáhl důchodového věku v roce 2015,
- h) 32 let a dosáhl důchodového věku v roce 2016,
- i) 33 let a dosáhl důchodového věku v roce 2017,
- j) 34 let a dosáhl důchodového věku v roce 2018,
- k) 35 let a dosáhl důchodového věku po roce 2018.

(2) Pojištěnec má nárok na starobní důchod též, jestliže nesplnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně

- a) 15 let a dosáhl před rokem 2010 věku aspoň 65 let,
- b) 16 let a dosáhl v roce 2010 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- c) 17 let a dosáhl v roce 2011 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- d) 18 let a dosáhl v roce 2012 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- e) 19 let a dosáhl v roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- f) 20 let a dosáhl po roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození.

(3) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavci 1 písm. g) až k), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového věku po roce 2014 a získal aspoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1.

(4) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavcích 1, 2 nebo 3, má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku 65 let a splnil podmínky nároku na invalidní důchod stanovené v § 38 písm. a) nebo b).

(5) Do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle odstavce 1 písm. b) až k) a odstavce 2 písm. b) až f) se náhradní doby pojištění, s výjimkou náhradních dob pojištění uvedených v § 5 odst. 1 písm. p), r) a s) a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996, započítávají pouze v rozsahu 80 %; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

§ 30

zrušen

§ 31

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění stanovenou podle § 29 odst. 1 nebo 3 a

- a) dosáhl alespoň věku 60 let, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let, nebo
- b) do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 3 roky, pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let.

(2) Starobní důchod podle odstavce 1 se přiznává nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto

důchodu. Za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.

(3) Přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29.

§ 32

(1) Důchodový věk činí

a) u mužů 60 let,

b) u žen

1. 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
2. 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
3. 55 let, pokud vychovaly dvě děti,
4. 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
5. 57 let,

jde-li o pojištěnce narozené před rokem 1936.

(2) U pojištěnců narozených v období let 1936 až 1968 se důchodový věk stanoví podle přílohy k tomuto zákonu. Stanoví-li se podle této přílohy důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.

(3) U pojištěnců narozených po roce 1968 činí důchodový věk

a) u mužů 65 let,

b) u žen

1. 62 let, pokud vychovaly alespoň 4 děti,
2. 63 let, pokud vychovaly 3 děti,
3. 64 let, pokud vychovaly 2 děti,
4. 65 let.

(4) Podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků, to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat.

DÍL DRUHÝ

Výše starobního důchodu

§ 33

(1) Výše základní výměry starobního důchodu činí 2 230 Kč měsíčně.

Výše částky je upravena v návaznosti na aktuální nařízení vlády č. [281/2010](#) Sb. autory právní edice.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a podle doby pojištění získané po

vzniku nároku na tento důchod. Do doby pojištění získané do 18 let věku a po vzniku nároku na starobní důchod se nezahrnují náhradní doby pojištění. Výše procentní výměry starobního důchodu činí nejméně 770 Kč měsíčně.

§ 34

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod 1,5 % výpočtového základu měsíčně. Do doby pojištění se pro účely předchozí věty započítávají náhradní doby pojištění pouze v rozsahu 80 %, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. p), r) a s) a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Doba kratší než 90 kalendářních dnů, která nebyla zhodnocena podle předchozí věty jako doba pojištění, se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, pokud se tak získá celý rok doby pojištění, a to v rozsahu potřebném pro toto přičtení, na žádost pojištěnce se doba uvedená ve větě první nezvýší podle věty první a přičte se k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod, a to v rozsahu uvedeném v žádosti pojištěnce. Za výkon výdělečné činnosti se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu nepovažují doby pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci a doby uvedené v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a).

(3) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod ve výši poloviny podle § 37 odst. 1, za každých 180 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Ustanovení odstavce 2 věty třetí platí zde obdobně.

(4) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod v plné výši podle § 37 odst. 1, za každých 360 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 0,4 % výpočtového základu. Nárok na zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle věty první má pojištěnec vždy po 2 letech, pokud výdělečná činnost trvala nepřetržitě po tuto dobu, nebo po skončení výdělečné činnosti; za nepřetržitě trvání výdělečné činnosti se považuje i to, kdy na kalendářní den skončení výdělečné činnosti bezprostředně navazuje kalendářní den, v němž výdělečná činnost znovu vznikla. Ustanovení odstavce 2 věty třetí platí zde obdobně.

(5) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 2 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každý celý rok doby pojištění získané do dosažení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 o 1,5 % výpočtového základu; po dosažení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 se výše procentní výměry starobního důchodu zvyšuje podle odstavce 2.

(6) Celým rokem doby pojištění se pro účely tohoto zákona rozumí 365 kalendářních dnů.

§ 35

Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 4, se stanoví podle § 41 odst. 2.

§ 36

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o

a) 0,9 % výpočtového základu za období prvních 720 kalendářních dnů,

b) 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne;

výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka uvedená v § 33 odst. 2 větě třetí.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod do dosažení důchodového věku vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, přepočte po skončení této výdělečné činnosti na žádost tak, že se doba této výdělečné činnosti po dni, od kterého byl přiznán starobní důchod, přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a současně se o tuto dobu zkrátí doba, za kterou se snižovala výše procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1. Pro zvýšení procentní výměry za dobu výdělečné činnosti vykonávané po dosažení důchodového věku platí ustanovení § 34 odst. 2 až 4 obdobně.

DÍL TŘETÍ

Souběh starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti

§ 37

(1) Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, náleží osobám vykonávajícím výdělečnou činnost v plné výši nebo ve výši poloviny; polovina starobního důchodu se vyplácí na základě žádosti pojištěnce. Polovinou starobního důchodu se rozumí polovina základní výměry a polovina procentní výměry; v případě, že se starobní důchod nevyplácí v plné výši z důvodu souběhu s jiným důchodem podle § 59, rozumí se polovinou starobního důchodu polovina procentní výměry vyplácené podle § 59.

(2) Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci; ode dne dosažení důchodového věku se posuzují podmínky pro výplatu starobního důchodu obdobně podle odstavce 1.

HLAVA DRUHÁ

Invalidní důchod

DÍL PRVNÍ

Podmínky nároku na invalidní důchod

§ 38

Pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se

- a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo
- b) invalidním následkem pracovního úrazu.

§ 39

(1) Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

(2) Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla

- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

(3) Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

(4) Při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu,

- a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost,
- b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav,
- c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován,
- d) schopnost rekvalifikace 34b) pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával,
- e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %,
- f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

(5) Za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí.

(6) Za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.

(7) Pojištěnec je adaptován na své zdravotní postižení [odstavec 4 písm. c)], jestliže nabyl, popřípadě znovu nabyl schopností a dovedností, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a

duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti.

(8) Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.

34b) § 108 odst. 1 zákona č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti.

§ 40

(1) Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku

- a) do 20 let méně než jeden rok,
- b) od 20 let do 22 let jeden rok,
- c) od 22 let do 24 let dva roky,
- d) od 24 let do 26 let tři roky,
- e) od 26 let do 28 let čtyři roky a
- f) nad 28 let pět roků.

(2) Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity, u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.

(3) Pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se za dobu pojištění považuje též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. n) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia.

DÍL DRUHÝ

Výše invalidního důchodu

§ 41

(1) Výše základní výměry invalidního důchodu činí 2 230 Kč měsíčně.

Výše částky je upravena v návaznosti na aktuální nařízení vlády č. [281/2010](#) Sb. autory právní edice.

(2) Výše procentní výměry invalidního důchodu činí za každý celý rok doby pojištění

- a) 0,5 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně,
 - b) 0,75 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně,
 - c) 1,5 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně;
- ustanovení § 33 odst. 2 věty druhé a třetí a § 34 odst. 1 věty druhé platí zde obdobně.

(3) Při změně stupně invalidity se nově stanoví výše invalidního důchodu, a to ode dne, od něhož

došlo ke změně stupně invalidity. Nová výše procentní výměry invalidního důchodu se stanoví jako součin procentní výměry invalidního důchodu, který náležel ke dni, který předchází dni, od něhož došlo ke změně stupně invalidity, a koeficientu, který se vypočte jako podíl procentní sazby výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění uvedené v odstavci 2, která odpovídá novému stupni invalidity, a procentní sazby výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění uvedené v odstavci 2, která odpovídá dosavadnímu stupni invalidity. Koeficient podle věty první se stanoví s přesností na 4 platná desetinná místa.

(4) Pro výši procentní výměry invalidního důchodu podle odstavce 2 se jako doba pojištění uvedená v § 11 a v § 13 odst. 1 započítává v rozsahu stanoveném v odstavci 5 i dopočtená doba, kterou je doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku uvedeného v § 32, u žen se přitom bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy, které nevychovaly žádné dítě, a u mužů se bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy stejného data narození, které nevychovaly žádné dítě. Dopočtená doba se však nezapočítává, jestliže invalidita vznikla následkem úmyslného poškození zdraví, které si pojištěnec způsobil nebo nechal způsobit, nebo poškození zdraví pojištěnce, které vzniklo jako následek jeho úmyslného trestného činu.

(5) Dopočtená doba se započte

a) plně, je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod kryto dobou českého pojištění nebo vznikla-li invalidita následkem pracovního úrazu anebo doba, která není kryta dobou českého pojištění, je kratší 1 roku, vznikla-li invalidita před 28. rokem věku pojištěnce, 2 let, vznikla-li invalidita od dosažení věku 28 let do 40. roku věku pojištěnce, nebo 3 let, vznikla-li invalidita od dosažení věku 40 let pojištěnce,

b) ve sníženém rozsahu, nejsou-li splněny podmínky uvedené v písmenu a); v tomto případě se krátí dopočtená doba v poměru délky dob pojištění získaných v českém pojištění v období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod k době, která uplynula od dosažení 18 let věku do dne vzniku nároku na invalidní důchod, s tím, že po tomto krácení se počet dnů dopočtené doby zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru;

pro účely stanovení délky dopočtené doby se za dobu pojištění považuje též doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia.

DÍL TŘETÍ

Invalidní důchod a jeho výše v mimořádných případech

§ 42

(1) Na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu třetího stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Při posuzování invalidity pro účely nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně podle věty první se neprovádí srovnání se stavem, který byl u osoby uvedené ve větě první před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 39 odst. 3 věta druhá).

(2) Výše procentní výměry invalidního důchodu osoby uvedené v odstavci 1 činí měsíčně 45 % výpočtového základu; pro účely stanovení výpočtového základu se za osobní vyměřovací základ považuje všeobecný vyměřovací základ, který o dva roky předchází roku přiznání invalidního důchodu, vynásobený přepočítacím koeficientem (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného

vyměřovacího základu. Pro výši základní výměry tohoto důchodu platí § 41 odst. 1 obdobně.

(3) Procentní výměra invalidního důchodu náleží pojištěnci mladšímu 28 let, který splnil podmínky nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nejméně ve výši stanovené podle odstavce 2, na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně nejméně ve výši poloviny částky stanovené podle odstavce 2 a na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně nejméně ve výši třetiny částky stanovené podle odstavce 2, je-li invalidní důchod přiznáván před 18. rokem věku nebo je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně kryto dobou pojištění nebo doba, která není kryta dobou pojištění, je kratší jednoho roku; přitom se pro tyto účely za dobu pojištění považuje i doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice po ukončení povinné školní docházky do dosažení věku 18 let a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia, doba, po kterou byl pojištěnec veden v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, a náhradní doba pojištění, i když doba pojištění netrvala ani jeden rok.

(4) Pojištěnci, který ke dni vzniku nároku na invalidní důchod získal aspoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1, náleží procentní výměra invalidního důchodu nejméně ve výši stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nejméně ve výši poloviny částky stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, a nejméně ve výši třetiny částky stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

HLAVA TŘETÍ

zrušena včetně nadpisu

DÍL PRVNÍ

Podmínky nároku na částečný invalidní důchod

zrušen

§ 43

zrušen

§ 44

zrušen

DÍL DRUHÝ

Výše částečného invalidního důchodu

zrušen

§ 45

zrušen

DÍL TŘETÍ

zrušen včetně nadpisu

§ 46

zrušen

§ 47

zrušen

§ 48

zrušen

HLAVA ČTVRTÁ

Vdovský a vdovecký důchod

DÍL PRVNÍ

Podmínky nároku na vdovský a vdovecký důchod

§ 49

(1) Vdova má nárok na vdovský důchod po manželovi, který

- a) byl poživatelem starobního nebo invalidního důchodu, nebo
- b) splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

(2) Vdovec má nárok na vdovecký důchod po manželce, která splňovala podmínky uvedené v odstavci 1.

§ 50

(1) Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže

- a) pečuje o nezaopatřené dítě,
- b) pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost) 5c),
- c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na

péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost) 5c),

d) je invalidní ve třetím stupni, nebo

e) dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

(3) Dítětem podle odstavce 2 písm. a) a b) se rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

(4) Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z podmínek uvedených v odstavci 2 do pěti roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

(5) Nárok na vdovský důchod zaniká uzavřením nového manželství. Zanikne-li nárok na vdovský důchod podle předchozí věty, náleží vdově částka ve výši 12 měsíčních splátek vdovského důchodu, na který měla vdova nárok ke dni zániku nároku na vdovský důchod, tato částka se vyplatí nejpozději do tří měsíců ode dne zániku nároku na vdovský důchod.

(6) Nárok na vdovský důchod zaniká dnem právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova úmyslně způsobila smrt manžela jako pachatelka, spolupachatelka nebo účastnice trestného činu.

(7) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně pro nárok vdovce na vdovecký důchod.

5c) § 8 zákona č. [108/2006](#) Sb., o sociálních službách.

DÍL DRUHÝ

Výše vdovského a vdoveckého důchodu

§ 51

(1) Výše základní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 2 230 Kč měsíčně.

Výše částky je upravena v návaznosti na aktuální nařízení vlády č. [281/2010](#) Sb. autory právní edice.

(2) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti.

(3) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu, na který vznikl znovu nárok podle § 50 odst. 4, nesmí být nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, která náležela ke dni zániku nároku na tento důchod.

HLAVA PÁTÁ

Sirotčí důchod

DÍL PRVNÍ

Podmínky nároku na sirotčí důchod

§ 52

(1) Na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemřel-li

a) rodič (osvojitel) dítěte, nebo

b) osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, a dítě na ni bylo v době její smrti převážně odkázáno výživou, kterou nemohli ze závažných důvodů zajistit jeho rodiče, jestliže rodič (osvojitel) nebo osoba uvedená v písmenu b) byli poživateli starobního nebo invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřeli následkem pracovního úrazu.

(2) Osiřelé nezaopatřené dítě má za splnění podmínek stanovených v odstavci 1 nárok na sirotčí důchod po každém z rodičů (osvojitelů) nebo osobě uvedené v odstavci 1 písm. b).

(3) Nárok na sirotčí důchod nevzniká po pěstounovi nebo jeho manželovi.

(4) Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením. Pokud oboustranně osiřelé dítě osvojí jen jedna osoba, zaniká nárok na ten sirotčí důchod, který náležel po osobě, kterou osvojitel nahradil. Dojde-li ke zrušení osvojení, vznikne nárok na sirotčí důchod znovu, a to ve výši, v jaké by náležel, kdyby byl vyplácen ke dni zrušení osvojení.

(5) Pro nárok na sirotčí důchod platí § 50 odst. 6 přiměřeně.

DÍL DRUHÝ

Výše sirotčího důchodu

§ 53

(1) Výše základní výměry sirotčího důchodu činí 2 230 Kč měsíčně.

Výše částky je upravena v návaznosti na aktuální nařízení vlády č. [281/2010](#) Sb. autory právní edice.

(2) Výše procentní výměry sirotčího důchodu činí 40 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

(3) Zanikl-li nárok na sirotčí důchod proto, že dítě přestalo být nezaopatřené a nárok na sirotčí důchod vznikl znovu, neboť podmínka nezaopatřenosti byla znovu splněna, nesmí být výše procentní výměry sirotčího důchodu nižší než procentní výměra sirotčího důchodu, která náležela ke dni zániku nároku na tento důchod.

HLAVA ŠESTÁ

Společná ustanovení o důchodech

DÍL PRVNÍ

Nárok na důchod a jeho výplatu

§ 54

(1) Nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu.

(3) Procentní výměra a základní výměra důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru; přitom se výše důchodu vypočtená ke dni vzniku nároku na důchod zaokrouhluje zvlášť.

§ 55

(1) Nárok na důchod nezaniká uplynutím času.

(2) Nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká, není-li dále uvedeno jinak, uplynutím pěti let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Lhůta podle předchozí věty neplyne po dobu řízení o důchodu, po dobu řízení o prohlášení osoby za mrtvou, jde-li o nárok na výplatu vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu po této osobě, a po dobu, po kterou osobě, která musela mít opatrovníka, nebyl opatrovník ustanoven. Lhůta podle věty první neplyne rovněž po dobu, po kterou trvalo řízení o neplatnosti skončení právního vztahu zakládajícího účast na pojištění (§ 11 odst. 2 věta pátá).

§ 56

(1) Zjistí-li se, že

a) nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,

b) důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení,

c) důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo se vyplácí neprávem, důchod se sníží nebo odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,

d) se změnily skutečnosti rozhodné pro výši důchodu nebo pro nárok na jeho výplatu, postupuje se obdobně podle ustanovení písmene b) nebo c).

(2) Byla-li výplata invalidního důchodu zastavena pro nedostavení se pojištěnce ke kontrolní lékařské prohlídce nebo nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu a zjistí-li se, že pojištěnec přestal být invalidním již před zastavením výplaty důchodu, tento důchod nenáleží ode dne zastavení jeho výplaty. Zjistí-li se, že pojištěnec přestal být invalidním až po zastavení výplaty důchodu, důchod nenáleží ode dne, kterým pojištěnec přestal být invalidním.

(3) Zanikl-li nárok na důchod nebo jeho výplatu, popřípadě část výplaty, pro přiznání jiného důchodu,

zúčtují se částky jiného důchodu náležející ode dne jeho přiznání s částkami dosavadního důchodu vyplacenými za tutéž dobu.

(4) Po zjištění výše vyměřovacího základu pro pojistné u osob samostatně výdělečně činných podle skutečného příjmu ze samostatné výdělečné činnosti se výše důchodu přepočte se zřetelem k výši tohoto vyměřovacího základu, a to ode dne přiznání důchodu; byl-li důchod vyplácen ve vyšší nebo nižší výměře, než náleží po tomto přepočtu, vyplacené částky důchodu se zúčtují s částkami důchodu náležejícími v nové výši.

§ 57

Pro nárok na výplatu částky podle § 50 odst. 5 věty druhé platí obdobně ustanovení o nároku na důchod a jeho výplatu, s výjimkou ustanovení o podání žádosti.

DÍL DRUHÝ

Souběh nároků na důchody a jejich výplatu

§ 58

Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů téhož druhu nebo na výplatu starobního nebo invalidního důchodu, vyplácí se jen jeden důchod, a to vyšší, to však neplatí, jde-li o nárok na sirotčí důchody podle § 52 odst. 2. Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního nebo invalidního důchodu ve stejné výši, vyplácí se důchod, který si pojištěnec zvolil. Dnem úpravy výplat důchodů pro souběh zanikají nároky na důchody, které se nevyplácejí.

§ 59

(1) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního nebo invalidního důchodu a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry, nestanoví-li se jinak v odstavci 2. Podle předchozí věty se postupuje obdobně, jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu a sirotčího důchodu. Je-li výše několika důchodů stejná, krátí se podle věty první nejdříve sirotčí důchod a poté vdovský nebo vdovecký důchod. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, vyplácí se vyšší sirotčí důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a nižší sirotčí důchod se vyplácí ve výši procentní výměry; je-li výše obou sirotčích důchodů stejná, vyplácí se jeden sirotčí důchod v plné výši a druhý sirotčí důchod ve výši procentní výměry. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, považuje se pro účely vět první až třetí za sirotčí důchod úhrn sirotčích důchodů po úpravě podle věty čtvrté.

(2) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního důchodu zvýšeného za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod (§ 34 odst. 2, § 35 odst. 2 a § 36 odst. 2) a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu, odečte se pro účely posouzení výše důchodů z procentní výměry starobního důchodu zvýšení za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod, a je-li zbylá část procentní výměry starobního důchodu nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, vyplácí se vdovský nebo vdovecký důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a starobní důchod se vyplácí ve výši zvýšení tohoto důchodu za dobu

výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod a jedné poloviny zbylé části procentní výměry.

§ 60

Při úpravě důchodů pro souběh podle § 59 se vychází z výše jednotlivých důchodů po zaokrouhlení podle § 54 odst. 3; výše důchodů po úpravě pro souběh se zaokrouhluje rovněž podle § 54 odst. 3.

§ 61

(1) Vyplácí-li se poživateli důchodu důchod vypočtený se zřetelem k mezinárodní smlouvě podle poměru dob získaných v České republice k celkově získané době (dále jen "dílčí důchod"), stanoví se základní výměra a procentní výměry dílčího důchodu v poměru těchto dob, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva.

(2) Při úpravě dílčího důchodu pro souběh podle § 59 a 60 se vychází z výše základní výměry a procentní výměry dílčího důchodu po úpravě podle odstavce 1.

(3) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více dílčích důchodů, vyplácí se nejvyšší procentní výměra v plné výši a z nižších procentních výměr se vyplácí polovina, základní výměra se vyplácí jen u toho dílčího důchodu, k němuž náleží vyšší základní výměra.

(4) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu dílčího důchodu a jiného důchodu z českého důchodového pojištění, vyplácí se u tohoto jiného důchodu základní výměra v plné výši a základní výměra dílčího důchodu se nevyplácí; z procentních výměr těchto důchodů se vyplácí v plné výši vyšší procentní výměra a nižší procentní výměra se vyplácí ve výši poloviny.

DÍL TŘETÍ

Přeměna invalidního důchodu na starobní důchod

§ 61a

(1) Nárok na invalidní důchod zaniká dnem, kterým jeho poživatel dosáhl věku 65 let; tímto dnem vzniká tomuto poživateli nárok na starobní důchod.

(2) Starobní důchod, na který vznikl nárok podle odstavce 1, náleží ve výši, v jaké náležel dosavadní invalidní důchod. Pro účely zvyšování tohoto starobního důchodu podle § 67 se za den přiznání starobního důchodu považuje den, od něhož byl přiznán dosavadní invalidní důchod.

(3) Nárok na starobní důchod podle odstavce 1 nevylučuje nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 1, 2 nebo 3.

DÍL ČTVRTÝ

Přechod nároku na důchody

§ 62

(1) Nárok na důchod a nárok na výplatu důchodu nelze postoupit ani dát do zástavy.

(2) Dohodu o srážkách z důchodu lze uzavřít jen pro pohledávky na výživném a na příspěvku na výživu a na úhradu přeplatku na důchodu, a to až do částky, kterou lze srazit výkonem rozhodnutí.

(3) Pro výkon rozhodnutí srážkami z důchodu platí ustanovení zvláštního zákona o výkonu soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy. 24)

24) § 276 a násl. občanského soudního řádu.

§ 63

(1) Zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného postupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti. Podmínka žití v domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém.

(2) Byla-li dávka přiznána před smrtí oprávněného, vyplátí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněného, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v odstavci 1.

(3) Nároky přecházející na osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 nejsou předmětem dědictví; předmětem dědictví se stávají, není-li těchto osob.

DÍL PÁTÝ

Vyplácení důchodů

§ 64

(1) Příjemcem důchodu je oprávněný nebo jeho zákonný zástupce anebo zvláštní příjemce. Kdo je zvláštní příjemce, stanoví zvláštní zákon. 25)

(2) Důchody se vyplácejí v hotovosti. Na základě žádosti příjemce důchodu se důchod poukazuje na účet příjemce u banky v České republice nebo pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice; je-li příjemcem důchodu oprávněný, poukazuje se důchod na účet jeho manžela (manželky) u banky v České republice nebo pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice, pokud o to oprávněný plátce důchodu požádá na předepsaném tiskopise a má-li v době, kdy o tento způsob výplaty požádá, právo disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu. Podmínkou výplaty důchodu oprávněnému na účet jeho manžela (manželky) je souhlas manžela (manželky) s tímto způsobem výplaty; manžel (manželka) oprávněného je povinen vrátit plátcí důchodu splátky důchodu oprávněného poukázané na takový účet po dni úmrtí oprávněného.

(3) Požádá-li příjemce dávky o změnu způsobu výplaty důchodu, je plátce důchodu povinen provést takovou změnu nejpozději od splátky důchodu splatné ve třetím kalendářním měsíci po kalendářním měsíci, v němž byla uplatněna žádost o změnu způsobu výplaty důchodu. Je-li důchod vyplácen na

účet manžela (manželky) u banky v České republice nebo pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice podle odstavce 2 věty druhé, neodpovídá plátce důchodu za škodu, která oprávněnému vznikne právním úkonem manžela (manželky) jako majitele účtu, jehož důsledkem je omezení nebo zánik práva oprávněného disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu, ani za škodu, která oprávněnému vznikne, zanikne-li takový účet v důsledku úmrtí manžela (manželky).

(4) Příjemce důchodu vypláceného v hotovosti prostřednictvím držitele poštovní licence hradí náklady plátce důchodu za poukazy splátek důchodu vyplácených v pravidelných lhůtách. Věta první však neplatí v případě, že oprávněnému byl důchod přiznán před 1. lednem 2010 a tomuto oprávněnému trvá od 31. prosince 2009 nepřetržitě nárok na alespoň 1 důchod. Plátce důchodu je povinen výši nákladů uvedených ve větě první zveřejnit.

25) § 118 zákona č. [582/1991](#) Sb., ve znění zákona č. [160/1995](#) Sb.

§ 65

(1) Invalidní důchod se nevyplácí po dobu výplaty nemocenského a po dobu poskytování náhrady mzdy, platu nebo odměny 25a) nebo sníženého platu nebo snížené odměny anebo služebního příjmu nebo náhrady ve výši platu (dále jen "náhrada mzdy") v době dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, pokud den vzniku invalidity spadá do období dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, které jsou důvodem výplaty nemocenského nebo pobírání náhrady mzdy. Pro účely věty první se za výplatu nemocenského považují i dny, po které se nemocenské nevyplácí osobě samostatně výdělečně činné, která je účastna nemocenského pojištění, podle § 23 zákona o nemocenském pojištění v prvním období dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, a dny, po které se nemocenské nevyplácí z důvodu porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce 25b), a za pobírání náhrady mzdy se považují i první 3 dny, po které se náhrada mzdy nevyplácí 25c), a dny, po které se náhrada mzdy neposkytuje z důvodu porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce 25d).

(2) Invalidní důchod pro invaliditu následkem úrazu (onemocnění) uvedeného v § 25 odst. 1 věte druhé se vyplácí nejdříve po skončení služby, za jejíhož výkonu došlo k tomuto úrazu (onemocnění).

25a) § 192 odst. 1 věta první a § 194 zákoníku práce.

25b) § 125 zákona č. [187/2006](#) Sb.

25c) § 192 odst. 1 věta druhá zákoníku práce.

25d) § 192 odst. 5 zákoníku práce.

§ 66

(1) Osobám, které nemají na území České republiky trvalý pobyt nebo které se na území České republiky obvykle nezdržují, se vyplácí důchod ve výši odpovídající době pojištění a náhradní době pojištění získaným na území České republiky.

(2) Za osoby, které se na území České republiky obvykle nezdržují, se považují osoby, které v cizině pobývají v kalendářním roce po dobu alespoň 270 dnů.

§ 67

(1) Vyplácené důchody se zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen (dále jen "růst cen") a na růstu mezd. Vyplácenými důchody se rozumí důchody přiznané ode dne, který spadá do období před kalendářním měsícem, do něhož spadá den, od něhož se důchody zvyšují.

(2) Základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu (dále jen "pravidelný termín").

(3) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují mimo pravidelný termín (dále jen "mimořádný termín"), pokud v období pro zjišťování růstu cen stanoveném podle odstavce 4 dosáhl růst cen aspoň 5 %. V mimořádném termínu se vyplácené důchody zvyšují od splátky důchodu splatné v pátém kalendářním měsíci následujícím po kalendářním měsíci, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

(4) Období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním kalendářním měsíci období pro zjišťování růstu cen použitého při předchozím zvýšení procentní výměry důchodů, a posledním měsícem tohoto období je při zvýšení důchodů

a) v pravidelném termínu srpen kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů,

b) v mimořádném termínu kalendářní měsíc, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

(5) Jestliže podmínka pro zvýšení důchodů v mimořádném termínu byla splněna v červenci nebo v srpnu, zvýší se důchody pouze v pravidelném termínu s tím, že posledním měsícem období pro zjišťování růstu cen je srpen.

(6) Růst cen se stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem zjištěných Českým statistickým úřadem.

(7) Základní výměry vyplácených důchodů se zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 9 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.

(8) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen podle odstavce 6 a jedné třetiny růstu reálné mzdy zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo. Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se v důsledku zvýšení základní výměry důchodu podle odstavce 7 zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí procento zvýšení stanovené ve větě první.

(9) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v mimořádném termínu zvýší o tolik procent, kolik činí růst cen podle odstavce 6.

(10) Zvýšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(11) Průměrný starobní důchod se zjišťuje podle údajů České správy sociálního zabezpečení jako průměrná výše všech starobních důchodů, které byly vyplaceny za poslední kalendářní měsíc období pro zjišťování růstu cen podle odstavce 4, s výjimkou starobních důchodů, které se vyplácejí v nižší výši pro souběh s jiným důchodem podle § 59, a starobních důchodů podle § 29 odst. 2, popřípadě starobních důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 2010 přiznávaných za dobu pojištění kratší než 25 roků.

(12) Období pro zjišťování růstu reálné mzdy se stanoví tak, že prvním rokem tohoto období je kalendářní rok následující po posledním kalendářním roce období pro zjišťování růstu reálné mzdy použitého při předchozím zvýšení důchodů, při kterém bylo přihlédnuto k růstu reálné mzdy, a posledním rokem tohoto období je kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů. Pokud je ve stanoveném období podíl pro stanovení růstu reálné mzdy podle odstavce 13 nižší než 1, přihlédne se k růstu reálné mzdy až při tom zvýšení důchodů, při kterém je tento podíl vyšší než 1.

(13) Růst reálných mezd se stanoví v procentech po zaokrouhlení na jedno platné desetinné místo podle podílu, v jehož čitateli je podíl všeobecného vyměřovacího základu za poslední kalendářní rok období pro zjišťování růstu reálné mzdy a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období, a ve jmenovateli je podíl průměrného ročního indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem vypočteného z originálních bazických indexů spotřebitelských cen zjištěných Českým statistickým úřadem za poslední kalendářní rok tohoto období a uvedeného průměrného ročního indexu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období.

(14) Zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu náleží i k důchodům přiznávaným v tom kalendářním roce, v němž byly zvýšeny procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu.

(15) Zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis; jde-li o zvýšení důchodů v pravidelném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 30. září kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, a jde-li o zvýšení důchodů v mimořádném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 50 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

§ 67a

Procentní výměra vypláceného důchodu se zvyšuje o 2 000 Kč měsíčně ode dne, kdy poživatel důchodu dosáhl věku 100 let. Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se podle věty první procentní výměra starobního nebo invalidního důchodu.

ČÁST PÁTÁ

Přechodná ustanovení

HLAVA PRVNÍ

Základní ustanovení

§ 68

O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 1996 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. lednem 1996, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne s odchylkami dále uvedenými podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

§ 69

(1) Podle tohoto zákona se od 1. ledna 1996 posuzují i nároky na důchody, jejichž podmínky stanovené tímto zákonem byly splněny před tímto dnem a nezakládaly nárok na důchody podle dříve platných předpisů, pokud není dále stanoveno jinak; za den vzniku nároku se v těchto případech považuje 1. leden 1996.

(2) Nárok na vdovský důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manžel vdovy zemřel po 31. prosinci 1990.

(3) Nárok na vdovecký důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manželka vdovce zemřela po 31. prosinci 1990, pro vznik nároku se nevyžaduje, aby manželka splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby zaměstnání. Výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

§ 70

Důchody starobní, invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí, přiznané před 1. lednem 1996, se považují za starobní, plné invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody podle tohoto zákona, a to ve výši, v níž náležely ke dni 31. prosince 1995, včetně zvýšení důchodu o pevnou částku podle zvláštních zákonů 26) (dále jen "zvýšení o pevnou částku"), pokud se dále nestanoví jinak.

26) Zákon č. [183/1994](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995.

Zákon č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995.

§ 71

(1) Výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Pro účely porovnání výší starobních, plných invalidních a částečných invalidních důchodů podle věty první se výši těchto důchodů rozumí procentní výměry těchto důchodů. Výše základní výměry starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, pokud se jejich výše stanoví po 31. prosinci 1995 s použitím předpisů platných před 1. lednem 1996, se stanoví podle předpisů platných ke dni, od něhož se přiznává důchod; přitom v této výši základní výměry důchodu je zahrnuto zvýšení o pevnou částku.

(2) Získal-li pojištěnec alespoň jeden rok zaměstnání, které bylo podle předpisů platných před 1. červnem 1992 zařazeno do I. (II.) pracovní kategorie nebo do I. (II.) kategorie funkcí, postupuje se při stanovení výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu podle odstavce 1, vznikne-li nárok na důchod v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2018. V období po 31. prosinci 2005 se podle věty první postupuje jen na žádost pojištěnce.

(3) Odstavce 1 a 2 platí obdobně pro stanovení výše důchodu zjišťované pro vyměření vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu.

(4) Pro stanovení výše důchodů uvedených v odstavcích 1 a 2 podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 se použije ustanovení těchto předpisů o průměrném měsíčním výdělku, včetně určení rozhodného období pro jeho výpočet, o výši důchodu a o nejvyšší a nejnižší výměře důchodu, s výjimkou ustanovení o úpravě důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a s výjimkou ustanovení umožňujícího na základě žádosti pojištěnce požádat po 31. prosinci 1990 o vyměření výše důchodu podle předpisů platných před 1. říjnem 1988; přitom při určení výdělků za dobu po 31. prosinci 1995 se postupuje podle § 16 odst. 3 a 4 a při určení dopočtené doby se postupuje podle § 41 odst. 4.

(5) Ke starobnímu, plnému invalidnímu a částečnému invalidnímu důchodu přiznanému po 31. prosinci 1995, na který vznikl nárok před 1. lednem 1996, náleží ode dne přiznání zvýšení podle § 2 zákona č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995; to však neplatí, stanoví-li se výše starobního důchodu podle § 72 odst. 1.

HLAVA DRUHÁ

Jednotlivé druhy dávek

Starobní důchod

§ 72

(1) Výše starobního důchodu pojištěnců, kteří splnili podmínky pro nárok na tento důchod před 1. lednem 1996, jsou po vzniku nároku na tento důchod nepřetržitě zaměstnání ke dni 31. prosince 1995 a nepobírali tento důchod ani jeho část, se stanoví podle předpisů platných po 31. prosinci 1995. Tato výše však nesmí být nižší než výše stanovená podle předpisů platných před 1. lednem 1996; ustanovení § 71 odst. 1, 2 a 4 platí zde obdobně.

(2) Nárok na starobní důchod podle tohoto zákona nevznikne, byl-li před 1. lednem 1996 přiznán starobní důchod, s výjimkou starobního důchodu přiznaného podle zákona č. [39/1994](#) Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti.

§ 73

(1) Starobní důchody včetně důchodů přiznaných podle zákona č. [39/1994](#) Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti, nebo podle předchozích obdobných předpisů (dále jen "předčasně poskytované starobní důchody"), přiznané před 1. lednem 1996, se po dobu další výdělečné činnosti konané po vzniku nároku na tento důchod vyplácejí po 31. prosinci 1995 za podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Jestliže poživatel starobního důchodu nesplňuje ke dni 1. ledna 1996 podmínky uvedené v § 37 a v době předcházející splátce důchodu splatné v březnu 1996 nedovrší věk, od něhož se mu podle § 37 vyplácí starobní důchod bez omezení, je poživatel tohoto důchodu povinen tuto skutečnost oznámit plátcí důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ohlašovací povinnost podle předchozí věty nemá poživatel starobního důchodu, jestliže ukončí výdělečnou činnost (samostatnou výdělečnou činnost) v době předcházející splátce důchodu splatné v březnu 1996.

(3) Ohlašovací povinnost podle odstavce 2 má i zaměstnavatel poživatele důchodu uvedeného v odstavci 2.

(4) Výplata důchodu v případech uvedených v odstavci 2 nenáleží od splátky důchodu splatné v březnu 1996, je-li poživatel starobního důchodu výdělečně činný.

§ 74

Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.

§ 74a

(1) U pojištěnců, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 10 let zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy, které bylo podle předpisů účinných před 1. lednem 1969 zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, činí důchodový věk 50 let, pokud tito pojištěnci nastoupili do zaměstnání v uranovém průmyslu na pracovištích s rizikem ionizujícího záření před 1. lednem 1969 a věku 50 let dosáhli po 30. červnu 2006.

(2) U pojištěnců, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 10 let zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, činí důchodový věk 55 let, pokud tohoto věku dosáhli po 30. červnu 2006 a nesplňují podmínky uvedené v odstavci 1. Za zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy se pro účely věty první nepovažuje zaměstnání v hornictví vykonávané pod spodní úrovní nadloží a na skrývce v povrchových dolech (lomech) na radioaktivní suroviny.

§ 75

Předčasně poskytovaný starobní důchod přiznaný před 1. lednem 1996 se považuje za starobní důchod uvedený v § 30 s tím, že nárok poživatele předčasně poskytovaného starobního důchodu přiznaného od 21. března 1994 do 31. prosince 1995 na přepočtený starobní důchod do dosažení potřebného věku stanoveného pro vznik nároku na starobní důchod zůstává zachován; tento věk se posuzuje podle tohoto zákona. Výše tohoto důchodu při tomto přepočtu se stanoví podle tohoto zákona s tím, že ustanovení § 71 odst. 1 a 4 platí zde obdobně; zvýšení starobního důchodu za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se však stanoví podle tohoto zákona.

§ 76

(1) Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. [557/1990](#) Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, zůstávají zachovány do 31. prosince 2000. Ustanovení § 74 věty druhé platí zde obdobně. Výše starobního důchodu podle věty první se stanoví podle tohoto zákona s tím, že pro výši a výplatu tohoto důchodu platí § 37 a § 71 odst. 1 a 4 obdobně. Výše procentní výměry starobního důchodu podle věty první se zvyšuje podle § 34 odst. 2 po dosažení 55 let věku. Nárok na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisu uvedeného ve větě první vzniká též pojištěncům, kteří dosáhli 50 let do 31. prosince 2010, pokud splňují ostatní podmínky stanovené v tomto předpisu; přitom se nevyžaduje, aby ke splnění podmínek stanovených v § 2 odst. 2 písm. c) tohoto předpisu došlo v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice.

(2) Poživatel starobního důchodu přiznaného podle odstavce 1 nemá nárok na starobní důchod podle tohoto zákona.

§ 76a

Procentní výměra starobního důchodu, který je přiznáván po 30. červnu 2006 pojištěncům, jejichž důchodový věk byl stanoven podle § 74a odst. 1 nebo § 76 odst. 1, a pojištěncům, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává tento důchod. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod. Zvýšení podle věty první a druhé se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. prosince 1995.

§ 77

Při zvýšení starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996 za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se za výpočtový základ považuje průměrný měsíční výdělek, z něhož byl tento důchod vyměřen.

Plný invalidní a částečný invalidní důchod

§ 78

Poživateli plného invalidního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996, který ke dni 31. prosince 1995 dosáhl aspoň věku o deset let nižšího, než je jeho důchodový věk stanovený podle tohoto zákona [§ 32, 74, 76 a § 94 písm. a)], lze odejmout tento důchod nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1997, a to jen za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1996, jestliže byl

tento plný invalidní důchod přiznán pro invaliditu způsobenou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, pro který jeho poživatel mohl vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen zcela nepřiměřené jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního zaměstnání.

§ 79

Jestliže poživatel plného invalidního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996 vykonává po 31. prosinci 1995 výdělečnou činnost v cizině nebo samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou samostatné výdělečné činnosti vykonávané za zcela mimořádných podmínek [§ 39 odst. 1 písm. b)], je povinen tuto skutečnost oznámit plátcí důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ustanovení § 73 odst. 2 věta druhá, odst. 3 a 4 platí zde přiměřeně.

§ 80

U částečného invalidního důchodu přiznaného před 1. červencem 1995 se posuzuje v roce 1996 výplata tohoto důchodu podle § 46 na základě průměrného měsíčního příjmu z výdělečné činnosti zakládající účast na pojištění poživatele tohoto důchodu, kterého dosáhl v roce 1995; přitom se nepřihlíží k příjmům před přiznáním částečného invalidního důchodu. Do doby uvedené v § 47 odst. 6 a 7 se považuje podmínka výplaty částečného invalidního důchodu ve výši podle § 46 odst. 1 písm. a) za splněnou.

§ 80a

zrušen

§ 80b

zrušen

§ 81

Je-li poživatel částečného invalidního důchodu, s výjimkou částečného invalidního důchodu uvedeného v § 44 odst. 2 přiznaného před 1. lednem 1996, výdělečně činný po 31. prosinci 1995 v cizině, je povinen tuto skutečnost oznámit plátcí důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ustanovení § 73 odst. 2 věta druhá, odst. 3 a 4 platí zde přiměřeně.

Důchod vdovský a vdovecký

§ 82

(1) Byl-li vdovský důchod přiznán před 1. lednem 1996 a ke dni 1. ledna 1996 vdova nesplňuje žádnou z podmínek stanovenou tímto zákonem, zůstává nárok na vdovský důchod zachován, pokud jsou splněny podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

(2) Došlo-li k zániku nároku na vdovský důchod před 1. lednem 1996, vznikne nárok na vdovský důchod znovu, splní-li se po 31. prosinci 1995 podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995, a to ve lhůtě a ve výši stanovené těmito předpisy.

(3) Vdovský důchod podle odstavců 1 a 2 se považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona s tím, že nárok na vdovský důchod zanikne, nebude-li vdova splňovat podmínky nároku na tento důchod stanovené tímto zákonem ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

§ 82a

(1) Byla-li výše vdovského důchodu, na který vznikl (znovu vznikl) nárok před 1. lednem 1996 nebo na který znovu vznikl nárok po 31. prosinci 1995 podle § 82 odst. 2, omezena pro souběh s nárokem na výplatu starobního nebo invalidního důchodu podle předpisů o sociálním zabezpečení platných před 1. lednem 1996 35a), zvyšuje se procentní výměra vdovského důchodu o částku odpovídající rozdílu mezi vyplácenou výší a výší bez takového omezení, včetně zvýšení podle předpisů o zvýšení důchodů náležejících od přiznání vdovského důchodu do dne, od kterého se úprava podle tohoto ustanovení provede. Zvýšení o částku rozdílu náleží jen v době, ve které omezení výše vdovského důchodu podle předchozí věty trvá.

(2) Nebyl-li vdovský důchod z důvodu uvedeného v předchozím odstavci vyplácen, postupuje se obdobně s tím, že za den přiznání vdovského důchodu se považuje den, kdy na takový vdovský důchod vznikl (znovu vznikl) nárok.

(3) Pro zjišťování výše vdovského důchodu pro účely stanovení částky rozdílu se nepoužijí ustanovení předpisů o sociálním zabezpečení platná před 1. lednem 1996 o

- a) nejvyšších přípustných výměrách úhrnu důchodu při souběhu starobního nebo invalidního důchodu a vdovského důchodu a o snížení výše vdovského důchodu pro jejich překročení 35a),
- b) částce, kterou nesmí při zvýšení důchodu přesáhnout nejvyšší výměra úhrnu důchodu stanovená pro souběh starobního nebo invalidního důchodu a vdovského důchodu po takovém zvýšení.

Výše starobního nebo invalidního důchodu přitom zůstává nedotčena; zvýšení starobního důchodu za dobu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod se však považuje za součást starobního důchodu a zvýšení podle písmene b) za součást starobního nebo invalidního důchodu i tehdy, byla-li podle předpisů platných před 1. lednem 1996 součástí úhrnu důchodu. Pokud by při stanovení částky rozdílu podle předchozích vět výše starobního nebo invalidního důchodu bez zvýšení o pevnou částku a vdovského důchodu, která by náležela ke dni 31. prosince 1995, přesáhla částku stanovenou v § 4 odst. 1 zákona č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, sníží se výše vdovského důchodu tak, aby úhrn důchodu takovou částku k uvedenému dni nepřesáhl. Ustanovení § 93 odst. 2 není postupu podle tohoto ustanovení na překážku.

(4) Ustanovení předchozích odstavců se užije obdobně, byla-li výše vdovského důchodu omezena pro souběh s nárokem na výplatu důchodu za výsluhu let, který se podle § 89 odst. 1 považuje od 1. ledna 1996 za částečný invalidní důchod nebo za starobní důchod, nebo nebyl-li vdovský důchod z téhož důvodu vyplácen.

(5) Zvýšení vdovského důchodu o částku rozdílu se provede na žádost a nejdříve od splátky důchodu splatné po 1. červenci 2006. Lhůta pro vydání rozhodnutí stanovená zvláštním předpisem 35b) se u žádostí uplatněných do 31. října 2006 prodlužuje o 90 dnů.

(6) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně i pro vdovecké důchody.

35a) Například § 56 odst. 2 až 5, § 64 odst. 5, § 139 odst. 1 zákona č. [100/1988](#) Sb., ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, a obdobná ustanovení předcházejících předpisů.

35b) § 71 odst. 3 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád.

§ 83

Vdově, která po 31. prosinci 1995 splňuje podmínky nároku na vdovský důchod a již není vdovský důchod vyplácen ke dni 31. prosince 1995 pro souběh s příjmem nebo je jí z tohoto důvodu vyplácen vdovský důchod v nižší částce, se na žádost začne vyplácet vdovský důchod nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1996, a to ve výši odpovídající měsíční částce, která by náležela ke dni 31. prosince 1995, po přičtení všech zvýšení, na která vznikl nárok do tohoto dne, včetně zvýšení o pevnou částku, pokud by toto zvýšení náleželo k vdovskému důchodu ke dni 31. prosince 1995.

§ 84

(1) Vdovský důchod vdovy, jejíž manžel zemřel po 31. prosinci 1990 a které byl podle předpisů platných před 1. lednem 1996 přiznán tento důchod ve výši výživného proto, že nežila s manželem delší dobu před jeho smrtí ve společné domácnosti a jejíž manželství přestalo plnit svou společenskou funkci, se na žádost nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1996 stanoví ve výši, v jaké by náležel bez takového omezení ke dni 31. prosince 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Nárok na úpravu výše vdovského důchodu vzniká i v případě, že vdovský důchod nebyl vyplácen pro souběh s příjmem.

(2) Vdovský důchod rozvedené ženy náležející ke dni 31. prosince 1995 se po tomto datu považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona; ustanovení § 82 platí obdobně.

§ 85

Došlo-li k zániku nároku na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 1996 nebo došlo-li k zániku nároku na takové důchody po 31. prosinci 1995, ale jde o důchody, které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a osoba splnila některou z podmínek nároku na vdovský nebo vdovecký důchod stanovenou tímto zákonem do pěti let od zániku nároku na takový důchod, vznikne nárok na vdovský nebo vdovecký důchod za podmínek podle tohoto zákona, pokud již nevznikl nárok na vdovský důchod podle § 82 odst. 2; přitom výše vdovského důchodu se stanoví podle tohoto zákona a výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

Sirotčí důchod

§ 86

Došlo-li k zániku nároku na sirotčí důchod před 1. lednem 1996 nebo došlo-li k zániku nároku na sirotčí důchod po 31. prosinci 1995, ale sirotčí důchod byl přiznán podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a po 31. prosinci 1995 se splní některá z podmínek stanovených v § 52, vznikne nárok

na sirotčí důchod za podmínek a ve výši podle tohoto zákona.

§ 87

Dojde-li po 31. prosinci 1995 k osvojení dítěte, které pobírá sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte přiznaný podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje se za procentní výměru sirotčího důchodu po jednom z rodičů polovina procentní výměry sirotčího důchodu oboustranně osiřelého dítěte.

§ 88

Sirotčí důchod vyplácený podle předpisů platných před 1. lednem 1996 do vlastních rukou pojištěnci, který ke dni 1. ledna 1996 nenabyl zletilosti, se vyplácí do jeho rukou i nadále; po dobu výplaty tohoto důchodu má tento pojištěnec způsobilost uvedenou v § 3 odst. 2.

§ 89

Důchod za výsluhu let

(1) Důchod za výsluhu let přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 1995, považuje od 1. ledna 1996 za částečný invalidní důchod, a jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 31. prosince 1995 důchodového věku uvedeného v § 32 odst. 1, za starobní důchod.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 se za základní výměru důchodu považuje částka 680 Kč měsíčně a za procentní výměru důchodu se považuje zbylá část důchodu za výsluhu let. Částečný invalidní důchod uvedený v odstavci 1 se v roce 1996 podle § 46 odst. 1 písm. b) a c) neupravuje.

§ 90

Důchod manželky

(1) Důchod manželky přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se považuje od 1. ledna 1996 za

- a) starobní důchod, jestliže jeho poživatelka dosáhla ke dni 31. prosince 1995 věku aspoň 65 let, nebo
- b) plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatelka nedosáhla tohoto věku.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se za základní výměru důchodu považuje zvýšení důchodu manželky o pevnou částku a za procentní výměru důchodu se považuje výše důchodu manželky bez zvýšení o pevnou částku.

(3) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na důchod manželky zaniká.

(4) Důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo b) vyplácí orgán, který vyplácel důchod manželky.

Sociální důchod

(1) Sociální důchod přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 1995, považuje od 1. ledna 1996 za

- a) starobní důchod, jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 31. prosince 1995 věku aspoň 65 let, nebo
- b) plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatel nedosáhl tohoto věku.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se za základní výměru důchodu považuje částka 680 Kč měsíčně a za procentní výměru důchodu se považuje zbylá část sociálního důchodu.

(3) Vyplácí-li se sociální důchod ke dni 31. prosince 1995 spolu s jiným důchodem, slučuje se od 1. ledna 1996 tento jiný důchod bez zvýšení o pevnou částku s procentní výměrou (odstavec 2) důchodu uvedeného v odstavci 1 písm. a) nebo b) a nárok na tento jiný důchod sloučením zaniká.

(4) Byl-li ke dni 31. prosince 1995 na sociální důchod vyšší než 1 359 Kč měsíčně odkázán též rodinný příslušník poživatele sociálního důchodu, postupuje se přiměřeně podle § 92 odst. 2 a 3.

(5) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na sociální důchod zaniká.

Úprava důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu

(1) Byl-li starobní, plný invalidní, vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce podle předpisů platných před 1. lednem 1996, slučuje se částka zvýšení odpovídající této úpravě důchodu dnem 1. ledna 1996 s tímto důchodem. Je-li důchodci vypláceno současně více důchodů, slučuje se částka zvýšení odpovídající uvedené úpravě s důchodem starobním, plným invalidním nebo částečným invalidním, a jde-li o poživatele vdovského nebo vdoveckého důchodu, který nemá nárok na žádný z uvedených důchodů a náleží mu současně sirotčí důchod, slučuje se s důchodem vdovským nebo vdoveckým.

(2) Byl-li starobní nebo invalidní důchod upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce a jeho rodinného příslušníka, který je poživatelem důchodu, slučuje se s důchodem podle odstavce 1 polovina částky odpovídající tomuto zvýšení, pokud rodinným příslušníkem důchodce není nezaopatřené dítě, a druhá polovina částky zvýšení se dnem 1. ledna 1996 slučuje s důchodem tohoto rodinného příslušníka. Jestliže rodinným příslušníkem důchodce je nezaopatřené dítě, slučuje se s důchodem poživatele takto upraveného důchodu celá částka zvýšení z důvodu jediného zdroje příjmu, a to způsobem uvedeným v odstavci 1.

(3) Byl-li starobní nebo invalidní důchod upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce a jeho rodinného příslušníka, který není poživatelem důchodu, a částka zvýšení podle odstavce 1 činí aspoň 680 Kč měsíčně, vzniká tomuto rodinnému příslušníku, pokud není nezaopatřeným dítětem, nárok na starobní nebo plný invalidní důchod podle podmínek stanovených v § 91 odst. 1; částka zvýšení ve výši 680 Kč měsíčně se přitom stává základní výměrou důchodu rodinného příslušníka a částka zvýšení přesahující 680 Kč měsíčně se ve výši jedné poloviny stává procentní výměrou důchodu rodinného příslušníka a ve výši druhé poloviny se přičítá k procentní výměře důchodu poživatele důchodu, jemuž byl důchod upraven podle odstavce 1. Důchod,

na který vznikl rodinnému příslušníku nárok podle věty první, vyplácí orgán, který dosud vyplácel důchod upravený proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce. Pokud částka zvýšení podle odstavce 1 nedosahuje 680 Kč měsíčně nebo rodinným příslušníkem důchodce je nezaopatřené dítě, slučuje se s důchodem poživatele důchodu upraveného podle odstavce 1 celá částka zvýšení z důvodu jediného zdroje příjmu, a to způsobem uvedeným v odstavci 1.

(4) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na zvýšení důchodu z důvodu jediného zdroje příjmu zaniká.

§ 93

Souběh nároků na důchody

(1) Došlo-li při souběhu nároků na výplatu důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 1996 k omezení úhrnu vyplácených důchodů nejvyššími výměrami stanovenými pevnými částkami a po 31. prosinci 1995 zanikne nárok na některý z důchodů, a tím odpadne důvod pro takový souběh důchodů, začne se důchod, byla-li jeho výše takto omezena nebo nebyl-li vyplácen pro souběh s jiným důchodem vůbec, vyplácet ve výši, která by náležela, kdyby takový důchod byl podle předpisů platných před 1. lednem 1996 vyplácen samostatně, a to včetně všech zvýšení, která by k němu od jeho přiznání náležela, jestliže to tyto předpisy umožňovaly.

(2) Souběh nároků na výplatu důchodů, k němuž došlo před 1. lednem 1996 nebo k němuž nedošlo proto, že se důchod nevyplácel, avšak nárok na důchod trval, se posuzuje po 31. prosinci 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a to i když po 31. prosinci 1995 dojde k zániku nároku na výplatu na některý z těchto důchodů, pokud nárok na tento důchod trval. Zvýšení starobního důchodu za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se však stanoví podle tohoto zákona.

§ 94

Nároky účastníků odboje

Pojištěncům, které předpisy platné ke dni 31. prosince 1995 považovaly za účastníky odboje, se pro nároky na důchody vzniklé po 31. prosinci 1995 zachovává nárok na

- a) snížení věkové hranice pro nárok na starobní důchod; ustanovení § 74 věty druhé platí zde obdobně,
 - b) zvýšení starobního a invalidního důchodu o pevné částky za každý započatý rok odbojové činnosti,
 - c) stanovení nejnižší výměry důchodu v pevných částkách,
- a to v rozsahu a za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1996; zvýšení o pevné částky podle písmene b) se přitom přičítá k procentní výměře důchodu.

§ 95

Výše důchodu vypláceného do ciziny

Byly-li při vyměření důchodu podle předpisů platných před 1. lednem 1996 započteny i doby zaměstnání (pojištění) před 1. květnem 1990, studia po 30. dubnu 1990 a náhradní doby, pokud uvedené doby byly získány v cizině, sníží se procentní výměra důchodu o částku rovnající se částce důchodu za doby získané v cizině a základní výměra důchodu se sníží v tom procentním poměru, v

jakém byla snížena procentní výměra důchodu, jestliže se poživatel takového důchodu vystěhuje po 31. prosinci 1995 do státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.

§ 96

Další dávky poskytované důchodcům

Dávky uvedené v § 184 vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. [149/1988](#) Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, a příplatky k důchodům členů zemědělských družstev se vyplatí naposledy za měsíc prosinec 1995; dnem účinnosti tohoto zákona nárok na ně zaniká. Poživatelům těchto dávek nebo příplatků náleží jednorázová částka ve výši odpovídající dvacetičtyřnásobku měsíční částky dávky nebo příplatku, v jaké náležely ke dni 31. prosince 1995.

§ 97

Výplata jednorázových částek

Jednorázové částky náležející podle § 96 se vyplatí na žádost do tří měsíců ode dne jejího podání; pro nárok na výplatu těchto částek platí obdobně ustanovení o nároku na důchod a jeho výplatu, s výjimkou ustanovení o podání žádosti.

§ 98

Příplatek k důchodu

Příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 a 8 zákona č. [119/1990](#) Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. [47/1991](#) Sb., a podle § 24 odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákona č. [267/1992](#) Sb., přiznaný po 31. prosinci 1995, se slučuje s procentní výměrou důchodu, ke kterému náleží, a tvoří s důchodem nadále jeden celek. Zánikem nároku na důchod, s nímž byl příplatek k důchodu sloučen, však není dotčen nárok na tento příplatek podle zákona o soudní rehabilitaci a zákona o mimosoudních rehabilitacích.

HLAVA TŘETÍ

Základní a procentní výměra důchodů přiznaných podle předpisů platných před 1. lednem 1996

§ 99

(1) Zvýšení o pevnou částku se u důchodu přiznaného podle předpisů platných před 1. lednem 1996 považuje za základní výměru důchodu (§ 4 odst. 2 věta první).

(2) Výše důchodu přiznaného podle předpisů platných před 1. lednem 1996 bez zvýšení o pevnou částku se považuje za procentní výměru důchodu (§ 4 odst.2 věta první).

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí i pro důchody přiznané podle § 71 a § 72 odst. 1 věty druhé podle předpisů platných před 1.lednem 1996.

(4) Pobírá-li důchodce ke dni 1. ledna 1996 více důchodů, považuje se základní výměra uvedená v odstavci 1 za základní výměru starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu; za základní výměru vdovského nebo vdoveckého důchodu se považuje, jen jde-li o souběh tohoto důchodu se sirotčím důchodem.

(5) Základní výměra důchodu přiznaného po 31. prosinci 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996 se stanoví ve výši, v jaké náleží podle předpisů platných ke dni, od něhož se důchod přiznává.

§ 100

Procentní výměra plných invalidních důchodů přiznaných před 1. lednem 1996 osobám uvedeným v § 42 odst. 1, která nedosahuje výše stanovené podle § 42 odst. 2, se upraví bez žádosti na tuto výši od splátky důchodu splatné po 31. prosinci 1995; přitom se pro tyto účely považuje za přiznání tohoto důchodu 1. leden 1996.

§ 101

U dílčích důchodů přiznaných před 1. lednem 1996 se za základní výměru považuje zvýšení o pevnou částku.

HLAVA ČTVRTÁ

Účast na pojištění některých osob a hodnocení některých dob

§ 102

Do 31. prosince 1998 jsou účastni pojištění interní vědečtí aspiranti; pro hodnocení účasti na pojištění interních vědeckých aspirantů jako doby pojištění platí § 11 obdobně.

§ 102a

(1) Účast osoby pečující o dítě ve věku do 18 let, které je dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, a osoby pečující osobně o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, pokud spolu žijí v domácnosti, na důchodovém pojištění před 1. lednem 2007 se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.

(2) Účast osob pobírajících dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem po skončení výdělečné činnosti, která zakládala nemocenské pojištění, z něhož byly tyto dávky vypláceny, před 1. lednem 2009 se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.

§ 102b

Účast poslanců Evropského parlamentu, zvolených na území České republiky, přede dnem, kterým začíná volební období Evropského parlamentu v roce 2009, na pojištění se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.

§ 103

Účast osob samostatně výdělečně činných na pojištění podle tohoto zákona vzniká nejdříve od 1. ledna 1996; účast osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob na důchodovém zabezpečení před 1. lednem 1996 se posuzuje podle předpisů platných před tímto dnem.

§ 104

(1) Doba péče o dítě před 1. lednem 1996 se hodnotí za podmínek stanovených předpisy platnými před tímto dnem jako náhradní doba (§ 13 odst. 2) v rozsahu stanoveném tímto zákonem [§ 5 odst. 1 písm. r)]; tato doba se v rozsahu, který přesahuje náhradní dobu podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje za vyloučenou dobu uvedenou v § 16 odst. 4 větě první.

(2) Doby zaměstnání před 1. lednem 1996, u nichž podle předpisů platných před tímto dnem byla stanovena podmínka, aby zakládaly nemocenské pojištění,³⁶⁾ se považují za dobu pojištění (§ 13 odst. 1), jen pokud zakládaly nemocenské pojištění v době svého trvání.

36) § 8 odst. 2 zákona č. [100/1988](#) Sb., o sociálním zabezpečení.

ČÁST ŠESTÁ

Společná a závěrečná ustanovení

§ 105

(1) U prezidenta republiky se pro účast na pojištění a hodnocení doby pojištění považuje za splněnou podmínka účasti na nemocenském pojištění (§ 8) a zaplacení pojistného [§ 11 odst. 1 písm. a) a odst. 2]. Za vyměřovací základ (§ 16 odst. 3) se u prezidenta republiky považuje jeho měsíční plat. 27)

(2) Doba výkonu funkce poslance Evropského parlamentu, zvoleného na území České republiky, se ode dne, kterým začíná volební období Evropského parlamentu v roce 2009, považuje za vyloučenou dobu (§ 16 odst. 4).

27) § 6 čl. II odst. 1 zákona ČNR č. [10/1993](#) Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1993, o změně a doplnění některých zákonů České národní rady a některých dalších předpisů.

§ 105a

Převod důchodových práv ve vztahu k důchodovému systému Evropských společenství

(1) Pojištěnci, kteří se stali úředníky nebo ostatními zaměstnanci Evropských společenství nebo jejich institucí a ukončili v České republice výdělečnou činnost, mají nárok na převedení důchodových práv získaných v České republice do důchodového systému Evropských společenství nebo jejich institucí (dále jen "důchodový systém Evropských společenství"), pokud jim nebyl přiznán starobní nebo invalidní důchod z českého důchodového pojištění. Důchodovými právy podle věty první se rozumí finanční částka stanovená jako pojistněmatematický ekvivalent v závislosti na

získané době pojištění a vyměřovacích základech. Převodem důchodových práv zaniká nárok na zápočet těch dob pojištění a vyměřovacích základů v českém důchodovém pojištění, které byly použity pro stanovení finanční částky podle věty druhé.

(2) Stala-li se osoba po skončení služby nebo zaměstnání v Evropských společenstvích nebo jejich institucích, která byla po dobu této služby nebo zaměstnání účastna důchodového systému Evropských společenství, pojištěncem v českém důchodovém pojištění, má nárok na převedení důchodových práv získaných v důchodovém systému Evropských společenství do českého důchodového pojištění; tato důchodová práva se převedou prostřednictvím doby pojištění stanovené s přihlédnutím k délce doby služby nebo zaměstnání v Evropských společenstvích nebo jejich institucích, která založila účast v důchodovém systému Evropských společenství, a vyměřovacích základů stanovených za tuto dobu.

(3) Převody důchodových práv podle odstavců 1 a 2 se provádějí na žádost pojištěnce.

(4) Vláda stanoví nařízením bližší podmínky a způsob převodu důchodových práv podle odstavců 1 a 2 a způsob výpočtu finanční částky podle odstavce 1 a určení dob pojištění a vyměřovacích základů odpovídajících důchodovým právům získaným v důchodovém systému Evropských společenství podle odstavce 2.

§ 105b

Pobírání dávek nemocenského pojištění (péče) v době dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény

Za pobírání dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem po skončení výdělečné činnosti, která zakládala nemocenské pojištění (péči), z něhož jsou tyto dávky vypláceny [§ 5 odst. 1 písm. u)], za pobírání nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných (§ 10 odst. 2 a 3), za pobírání dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem [§ 11 odst. 2 věta první a § 16 odst. 4 písm. a)] a za dobu poskytování nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (péče) (§ 65 odst. 1) se v roce 2008 pro účely tohoto zákona považuje též období prvních 3 kalendářních dnů v rámci trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, po které se nemocenské podle předpisů o nemocenském pojištění (péči) neposkytuje, a období prvních 3 dnů v rámci trvání dočasné pracovní neschopnosti (neschopnosti ke službě nebo neschopnosti k výkonu funkce) nebo karantény, po které se podle zvláštních právních předpisů neposkytuje plat, služební příjem nebo odměna.

§ 106

Vztah k jiným právním předpisům

Pokud je v jiných právních předpisech uveden pojem "důchodové zabezpečení", rozumí se tím důchodové pojištění podle tohoto zákona, nevyplývá-li z povahy věci něco jiného. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na zákon č. [100/1988](#) Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a předpisy vydané k jeho provedení.

Zmocňovací ustanovení

§ 107

(1) Vláda stanoví nařízením

a) výši všeobecných vyměřovacích základů za jednotlivé kalendářní roky (§ 17 odst. 2) před rokem 1996 a výši přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 1994 (§ 17 odst. 4), a to podle údajů Českého statistického úřadu o průměrné měsíční mzdě za tyto jednotlivé kalendářní roky,

b) které nemoci se považují za nemoci z povolání, a seznam těchto nemocí.

(2) Vláda může nařízením stanovit, že u pojištěnců, kteří začali před 1. lednem 1993 vykonávat zaměstnání v hornictví, uvedené v § 76a věty první, se důchodový věk s přihlédnutím k délce zaměstnání v hornictví stanoví v nižších věkových hranicích, než jsou věkové hranice stanovené podle tohoto zákona, podmínky pro stanovení těchto nižších věkových hranic, přičemž tyto nižší věkové hranice a podmínky pro jejich stanovení nebudou stanoveny výhodněji, než tomu bylo podle právních předpisů účinných k 31. prosinci 1992, a dále způsob, jak se toto zaměstnání vykonávané po 31. prosinci 1992 prokazuje; zaměstnavatelé, kteří po 31. prosinci 1992 zaměstnávali tyto pojištěnce, jsou přitom povinni výkon tohoto zaměstnání potvrzovat. Vláda dále může stanovit, jakým způsobem se přepočtou starobní důchody pojištěnců uvedených ve větě první, kteří splnili podmínky pro stanovení těchto nižších věkových hranic.

§ 108

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí vydá vyhlášku k provedení § 17 odst. 2 a 4 a § 67 odst. 15.

(2) Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví vyhláškou,

a) výši částek redukčních hranic stanovených podle § 15 pro příslušné období,

b) výši základní výměry důchodu stanovenou podle § 33 odst. 1, § 41 odst. 1, § 51 odst. 1, § 53 odst. 1 a § 54 odst. 3 pro kalendářní rok,

c) okruh dob, které se též započítávají do potřebné doby péče o dítě pro splnění podmínky výchovy dítěte pro nárok na starobní důchod, a kdy se tato podmínka považuje rovněž za splněnou,

d) způsob posouzení a procentní míry poklesu pracovní schopnosti, co se rozumí zcela mimořádnými podmínkami, za nichž je pojištěnec, jehož pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %, schopen výdělečné činnosti, a způsob zhodnocení a využití zachované pracovní schopnosti podle § 39 odst. 4 písm. e),

e) co se rozumí výdělečnou činností v cizině a způsob přepočtu příjmů z výdělečné činnosti v cizině na českou měnu,

f) postup při zjišťování ročního vyměřovacího základu pojištěnce ve vztahu k vyloučeným dobám.

(3) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí může vyhláškou stanovit, které další studium, popřípadě výuka, se pro účely důchodového pojištění považuje z důvodu svého rozsahu a úrovně za studium na středních nebo vysokých školách.

§ 109

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. § 1 odst. 3 a 4, § 2 odst. 2 až 4, § 6, § 7 písm. a), § 8 až 52, § 54 až 69, § 73 odst. 4, v § 94 odst. 1 slova "důchodového zabezpečení a", § 98, § 100, § 102 odst. 1 část věty první za středníkem, v § 104

odst. 2 slova "důchodového zabezpečení", § 110, § 122 odst. 1 až 5, § 129 až 141, v § 145 odst. 6 slova "§ 122 odst. 1 až 3 a 5 a", § 146 až 175, v § 177a odst. 1 slova "§ 6 odst. 2 a 3, § 8 odst. 1, § 9 odst. 2, § 12 odst. 2, 3 a 7, § 19 odst. 3, § 23 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41 odst. 2, § 44 odst. 2, § 48 odst. 2, § 54 odst. 9, § 59 odst. 3", slova "§ 100 odst. 2" a slova "§ 120 odst. 7, § 131 odst. 3 a § 142 odst. 5" a v § 177a odst. 2 slova "kteří občané mají v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci v pracovním poměru, bližší podmínky jejich účasti na tomto zabezpečení, které další doby se považují za doby zaměstnání a náhradní doby, co se považuje za dobu zaměstnání v cizině, které osoby se považují za blízké osoby, co se považuje za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, za zvlášť ulehčené pracovní podmínky a mimořádné podmínky pro nárok na invalidní a částečný invalidní důchod, podstatný pokles výdělku a bližší úpravu jednotlivých podmínek invalidity a částečné invalidity, úpravu srovnatelného výdělku o přepočítací koeficient", slova "kdy je občan částečně, převážně nebo úplně bezmocný" a slova "a podmínky poskytování úrazových důchodů, zaopatřovacích požitků vojenských a válečných poškozenců, přídavků za zranění a příspěvků přiznaných podle § 6 zákona č. 16/1947 Sb., které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1957" zákona č. [100/1988](#) Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. [110/1990](#) Sb., zákona č. [180/1990](#) Sb., zákona č. [1/1991](#) Sb., zákona č. [46/1991](#) Sb., zákona č. [306/1991](#) Sb., zákona České národní rady č. [482/1991](#) Sb., zákona č. [578/1991](#) Sb., zákona České národní rady č. [582/1991](#) Sb., zákona č. [235/1992](#) Sb., zákona České národní rady č. [589/1992](#) Sb., zákona České národní rady č. [37/1993](#) Sb., zákona č. [84/1993](#) Sb., zákona č. [160/1993](#) Sb., zákona č. [266/1993](#) Sb., zákona č. [307/1993](#) Sb., zákona č. [182/1994](#) Sb., zákona č. [241/1994](#) Sb. a zákona č. [118/1995](#) Sb., 2. § 24 odst. 3 zákona č. [2/1991](#) Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění zákona č. [118/1995](#) Sb., 3. zákon č. [46/1991](#) Sb., o zvyšování důchodů, ve znění zákona České národní rady č. [37/1993](#) Sb., 4. zákon č. [246/1991](#) Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 1991, 5. zákon č. [116/1992](#) Sb., o zvýšení důchodů v roce 1992, 6. zákon České národní rady č. [547/1992](#) Sb., o zvýšení důchodů v roce 1993, 7. zákon č. [255/1993](#) Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 1993 a o zvýšení důchodů přiznávaných v roce 1994, ve znění zákona č. [183/1994](#) Sb., 8. čl. V zákona č. [235/1992](#) Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení, 9. zákon č. [39/1994](#) Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti, 10. zákon č. [41/1994](#) Sb., o zvýšení důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a sociálních důchodů, 11. zákon č. [183/1994](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995, ve znění zákona č. [76/1995](#) Sb., s výjimkou § 14, 12. zákon č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, 13. nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. [231/1990](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a hranic nízkých důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, 14. nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. [257/1990](#) Sb., o přechodném snížení výše pojistného na sociální zabezpečení pro osoby vykonávající uměleckou činnost.

§ 110

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1996.

Uhde v. r.
Havel v. r.
Klaus v. r.

Příloha

Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1968

Důchodový věk činí u								
Rok	žen s počtem vychovaných dětí							
narození	mužů	0	1	2	3	4	5 a více	
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	54r	53r	
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	54r	53r	
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	54r	53r	
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	54r	53r	
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	54r	53r	
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	54r	53r	
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	54r+4m	53r	
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	54r+8m	53r+4m	
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	55r	53r+8m	
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	55r+4m	54r	
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	55r+8m	54r+4m	
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	56r	54r+8m	
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	56r+4m	55r	
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	56r+8m	55r+4m	
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	57r	55r+8m	
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	57r+4m	56r	

1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r	61r+8m	60r+4m	59r	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+4m	62r	60r+8m	59r+4m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+8m	62r+4m	61r	59r+8m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	62r+8m	61r+4m	60r	60r	55r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r	61r+8m	60r+4m	60r+4m	59r
1961	64r+4m	64r+4m	63r+4m	62r	60r+8m	60r+8m	59r+4m
1962	64r+6m	64r+6m	63r+8m	62r+4m	61r	61r	59r+8m
1963	64r+8m	64r+8m	64r	62r+8m	61r+4m	61r+4m	60r
1964	64r+10m	64r+10m	64r+4m	63r	61r+8m	61r+8m	60r+4m
1965	65r	65r	64r+8m	63r+4m	62r	62r	60r+8m
1966	65r	65r	65r	63r+8m	62r+4m	62r	61r
1967	65r	65r	65r	64r	62r+8m	62r	61r+4m
1968	65r	65r	65r	64r	63r	62r	61r+8m
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----							
-+							

Vysvětlivky:

"r" znamená rok

"m" znamená kalendářní měsíc

Čl. IV

zákona č. [134/1997](#) Sb.,

kterým se mění a doplňuje zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, zákon České národní rady č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a

zákon č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů

Úprava některých nároků v důchodovém pojištění

(1) Nárok na vdovecký důchod vznikne dnem účinnosti tohoto zákona vdovci, jehož manželka zemřela před 1. lednem 1991 a měla trvalý pobyt na území České republiky a jemuž nevznikl nárok na tento důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996, jestliže splnil podmínky stanovené v § 50 odst. 2 a 7 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, do tří roků od smrti manželky a poté byly plněny ke dni účinnosti tohoto zákona buď nepřetržitě, nebo je po zániku splnění těchto podmínek znovu začal splňovat ve lhůtě dvou let v období před 1. srpnem 1991 nebo ve lhůtě pěti let v období po 31. červenci 1991. Výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 a upraví se podle předpisů o zvyšování důchodů platných po tomto dni.

(2) Pokud nárok na vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod nevznikl před 1. lednem 1996 jen proto, že nebyla splněna podmínka trvalého pobytu zemřelého na území České republiky, považuje se tato podmínka za splněnou. Nárok podle věty první vzniká v případě vdovského důchodu, jen jestliže byly splněny podmínky stanovené v § 50 odst. 2 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, do tří roků od smrti manžela a poté byly plněny ke dni 1. ledna 1998 buď nepřetržitě, nebo po zániku splnění těchto podmínek byly znovu plněny ve lhůtě dvou let v období před 1. lednem 1991 nebo ve lhůtě pěti let v období po 31. prosinci 1990. Nárok podle věty první vzniká v případě vdoveckého důchodu, jen jestliže byly podmínky uvedené ve větě druhé splněny, popřípadě plněny ve lhůtách uvedených v odstavci 1. Za den vzniku nároku na důchody uvedené ve větě první se v těchto případech považuje 1. leden 1998. Výše těchto důchodů se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 a upraví se podle předpisů o zvyšování důchodů platných po tomto dni, s tím, že výše důchodu zemřelého pro stanovení výše vdovského a sirotčího důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni smrti zemřelého.

(3) Pro nárok a výši důchodu z důchodového pojištění se jako doba zaměstnání započte též doba služby v tak zvaném vládním vojsku,¹⁾ pokud již nebyla započtena podle dosavadních předpisů a pokud důchod nebyl podle těchto předpisů vyměřen v nejvyšších výměrách. Tato doba se prokazuje potvrzením Ministerstva obrany. Výše důchodu podle věty první se upraví na žádost nejdříve od splátky důchodu splatné po dni účinnosti tohoto zákona; výše důchodu se přitom stanoví podle předpisů platných ke dni přiznání důchodu a upraví se podle předpisů o zvyšování důchodů platných po tomto dni. Ustanovení věty první až třetí platí obdobně pro úpravu vdovských a sirotčích důchodů.

1) Zákon č. 29/1947 Sb., o likvidaci tak zvaného vládního vojska, jakož i o umístování a jiném zaopatření jeho zaměstnanců.

Čl. V

zákona č. [134/1997](#) Sb.,

kterým se mění a doplňuje zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, zákon České národní rady č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon

č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů

Pojistné na důchodové pojištění za dobu zaměstnání
v cizině před 1. lednem 1996

(1) Pojistné na důchodové pojištění za dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990 2) se platí za jednotlivé celé kalendářní měsíce, ve kterých alespoň po část kalendářního měsíce bylo vykonáváno zaměstnání v cizině, z vyměřovacího základu, který občan určí, nejméně však měsíčně z částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu pro stanovení výpočtového základu pro vyměření důchodu z důchodového pojištění, 3) která platí k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se toto pojistné platí, a to sazbou, 4) která platí k témuž datu.

(2) Pojistné na důchodové pojištění za dobu zaměstnání v cizině v období od 1. května 1990 do 31. prosince 1995 se platí podle předpisů platných v tomto období.

(3) Pro stanovení výpočtového základu pro vyměření důchodu z důchodového pojištění se za vyměřovací základ za kalendářní rok, za který je pojistné placeno, považuje vyměřovací základ pro placení pojistného na důchodové pojištění určený podle odstavců 1 a 2 vynásobený koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je všeobecný vyměřovací základ 5) za kalendářní rok, za který se pojistné platí, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, ve kterém bylo pojistné zaplacené, vynásobený přepočítacím koeficientem 6) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu.

(4) Pojistné na důchodové pojištění za dobu zaměstnání v cizině před 1. lednem 1996 lze zaplatit nejpozději do 31. prosince 1999; přitom není podmínkou trvalý pobyt na území České republiky v době výkonu tohoto zaměstnání.

2) § 13 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění.

3) § 15 a § 107 odst. 2 zákona č. [155/1995](#) Sb., ve znění zákona č. [134/1997](#) Sb.

4) § 7 odst. 1 písm. d) zákona ČNR č. [589/1992](#) Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. [160/1995](#) Sb.

5) § 17 odst. 2 zákona č. [155/1995](#) Sb.

6) § 17 odst. 4 zákona č. [155/1995](#) Sb.

Čl. VI

zákona č. [134/1997](#) Sb.,

kterým se mění a doplňuje zákon č. [155/1995](#) Sb.,

o důchodovém pojištění, zákon České národní rady č. [582/1991](#) Sb.,

o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,

a zákon č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích,

ve znění pozdějších předpisů

Přechodná ustanovení

(1) Zanikl-li přede dnem účinnosti tohoto zákona nárok na plný invalidní důchod z důvodu výkonu samostatné výdělečné činnosti podle § 39 odst. 2 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, a trvá-li plná invalidita ke dni účinnosti tohoto zákona, vzniká nárok na tento důchod dnem účinnosti tohoto zákona; výše tohoto důchodu se přitom stanoví ve výši, v jaké byl naposledy tento důchod

vyplácen, a upraví se podle předpisů o zvyšování důchodů platných po tomto dni. Plný invalidní důchod podle věty první se přizná na základě žádosti pojištěnce.

(2) Výplata částečného invalidního důchodu se na žádost, nejdříve však od splátky důchodu splatné po dni účinnosti tohoto zákona, obnoví nebo se tento důchod začne vyplácet v plné výši, jsou-li splněny podmínky pro výplatu částečného invalidního důchodu stanovené v § 46 odst. 4 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění tohoto zákona (čl. I bod 51).

(3) Srovnatelný vyměřovací základ stanovený na základě čl. I bodů 55, 56 a 71 se použije poprvé při kontrole příjmů z výdělečné činnosti prováděné v roce 1998.

(4) Výše důchodu podle čl. III se upraví na žádost nejdříve od splátky důchodu splatné po dni účinnosti tohoto zákona; výše důchodu se přitom stanoví podle předpisů platných ke dni přiznání důchodu a upraví se podle předpisů o zvyšování důchodů platných po tomto dni.

Čl. V

zákona č. [289/1997](#) Sb.,

kterým se mění a doplňuje zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č.

[134/1997](#) Sb., zákon č. [1/1991](#) Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.

[463/1991](#) Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů,

a zákon České národní rady č. [114/1988](#) Sb.,

o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení,

ve znění pozdějších předpisů

Přechodná ustanovení

(1) O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 1998 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. lednem 1998, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne podle předpisů platných před tímto dnem.

(2) Jde-li o nároky na důchody vzniklé v období od 1. ledna 1998 do 30. června 1998 a o nichž nebylo před 1. červencem 1998 pravomocně rozhodnuto, a o přiznání nebo změnu výše těchto důchodů za dobu před 1. červencem 1998, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, rozhodne se o těchto nárocích podle předpisů platných v tomto období.

(3) Podmínky zvýšení vyplácených důchodů (čl. I bod 12) a zvýšení částek, z nichž se vychází podle § 15 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, při stanovení výpočtového základu (čl. I bod 15), a podmínky pro zvýšení částek životního minima (čl. III bod 5) se zjišťují od posledního zvýšení těchto částek, které nastalo přede dnem účinnosti tohoto zákona.

(4) Jestliže poživatel starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 1998 je k tomuto dni výdělečně činný, vztahuje se na něho podmínka pro výplatu tohoto důchodu uvedená v § 37 odst. 5 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění tohoto zákona (čl. I bod 5), a pokud do dne předcházejícího splátce starobního důchodu splatné v dubnu 1998 neupraví svůj pracovněprávní vztah v souladu s touto podmínkou, nenáleží mu od této splátky výplata starobního důchodu. Skutečnost, že nesplňuje uvedenou podmínku pro výplatu starobního důchodu, je poživatel

starobního důchodu povinen oznámit plátcí důchodu do 31. ledna 1998; tuto ohlašovací povinnost má i zaměstnavatel poživatele starobního důchodu. Ohlašovací povinnost podle věty druhé nevzniká, jestliže poživatel starobního důchodu ukončí pracovněprávní vztah v době předcházející splátce starobního důchodu uvedené ve větě první nebo si v této době upraví pracovněprávní vztah v souladu s podmínkou uvedenou ve větě první.

(5) Nároky na hmotné zabezpečení vzniklé uchazečům o zaměstnání přede dnem 1. ledna 1998 se posuzují podle dosavadních předpisů; výše hmotného zabezpečení se však od 1. ledna 1998 řídí ustanoveními tohoto zákona (čl. II).

(6) V řízení se podle čl. IV postupuje u nároků na příspěvek na provoz motorového vozidla a příspěvek na úhradu pojistného vznikajících po 31. prosinci 1997.

Čl. LVI

zákona č. [132/2000](#) Sb. o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze

(1) Správní řízení zahájená před účinností tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

(2) Práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů přecházejí z ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, z okresních úřadů a ze školských úřadů na územní samosprávné celky, případně okresní úřady v případech, kdy činnosti stanovené tímto zákonem přecházejí do působnosti územních samosprávných celků, případně okresních úřadů.

Čl. II

zákona č. [116/2001](#) Sb.,
kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Přechodná ustanovení

1. Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "zákon o důchodovém pojištění") se zvyšuje za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod před 1. červencem 2001 podle předpisů platných před tímto dnem; doba výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na starobní důchod po 30. červnu 2001, která nebyla zhodnocena podle předpisů platných po tomto dni (čl. I bod 4), se přičte k době výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod před 1. červencem 2001, pokud se tak získá 90 kalendářních dnů takovéto výdělečné činnosti. To platí obdobně pro zvýšení procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 30 nebo § 31 zákona o důchodovém pojištění, za dobu výdělečné činnosti vykonávané ode dne dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod.

2. O nárocích na starobní důchody, na které vznikl nárok podle § 30 nebo § 31 zákona o důchodovém pojištění před 1. červencem 2001 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. červencem 2001, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne podle předpisů platných před tímto dnem, pokud se nestanoví jinak v bodech 3 a 4.

3. Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 30 zákona o důchodovém pojištění před 1. červencem 2001 a který je přiznáván ode dne spadajícího do období po 30. červnu 2001, se stanoví podle předpisů platných po 30. červnu 2001.

4. Výše procentní výměry starobního důchodu, který byl přiznán podle § 30 nebo § 31 zákona o důchodovém pojištění ode dne spadajícího do období před 1. červencem 2001 a který se přepočítává za dobu výdělečné činnosti vykonávané po 30. červnu 2001 do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod, se stanoví podle předpisů platných před 1. červencem 2001.

5. Jestliže poživatel starobního důchodu přiznaného podle § 30 nebo § 31 zákona o důchodovém pojištění před 1. červencem 2001 je výdělečně činný dne 30. června 2001 na základě pracovněprávního vztahu, tento vztah trvá i po 30. červnu 2001 a do dne předcházejícího splátce tohoto důchodu splatné v říjnu 2001 neupraví tento vztah v souladu s podmínkou uvedenou v § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění, nenáleží mu od této splátky výplata tohoto důchodu. Skutečnost, že nesplňuje uvedenou podmínku pro výplatu starobního důchodu, je poživatel tohoto důchodu povinen oznámit plátcí důchodu do 31. července 2001; tuto ohlašovací povinnost má i zaměstnavatel poživatele starobního důchodu. Ohlašovací povinnost podle věty druhé nevzniká, jestliže poživatel starobního důchodu skončí pracovněprávní vztah v době předcházející splátce tohoto důchodu uvedené ve větě první nebo si v této době upraví pracovněprávní vztah v souladu s podmínkou uvedenou v § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění.

6. Doba péče o jinou než blízkou osobu (čl. I bod 1) se považuje pro účely důchodového pojištění za náhradní dobu pojištění za období po 30. červnu 2001.

Čl. II

zákona č. [188/2001](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Přechodné ustanovení

Byla-li výše starobního důchodu podle § 76 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. [134/1997](#) Sb., zákona č. [289/1997](#) Sb. a zákona č. [118/2000](#) Sb., přiznaného v období od 1. ledna 1997 do 30. června 2001 stanovena podle § 71 odst. 1 a 4 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. [134/1997](#) Sb., a procentní výměra tohoto důchodu byla omezena podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, zvyšuje se procentní výměra tohoto důchodu od splátky důchodu splatné po 30. červnu 2001 podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do 31. prosince kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od něhož byl tento starobní důchod přiznán. Zvýšení podle věty první se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod uvedený ve větě první byl přiznán ke dni 31. prosince 1995.

Čl. IV

zákona č. [263/2002](#) Sb.,
kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon
č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a
zákon č. [589/1992](#) Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku
zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Přechodné ustanovení

Doba důchodového pojištění přede dnem účinnosti tohoto zákona se posuzuje podle předpisů
platných před tímto dnem.

Čl. II

zákona č. [264/2002](#) Sb.,
kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Přechodné ustanovení

Za první měsíc období stanoveného pro zjišťování růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen za
domácnosti celkem se pro účely prvního zvýšení vyplácených důchodů (čl. I bod 1) po dni účinnosti
tohoto zákona považuje kalendářní měsíc, ve kterém došlo k poslednímu zvýšení vyplácených
důchodů přede dnem účinnosti tohoto zákona.

Čl. IV

zákona č. [420/2002](#) Sb.,
kterým se zkracuje doba, po kterou je představitelům státní moci a některých státních orgánů,
soudcům a státním zástupcům poskytován plat při dočasné neschopnosti k výkonu funkce, a kterým
se stanoví některá opatření v nemocenském pojištění (péči) a v důchodovém pojištění

Výši přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2001 pro účely
důchodového pojištění stanoví vláda nařízením do 30. listopadu 2002. Ustanovení § 17 odst. 4 věty
druhé zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, se pro stanovení koeficientu uvedeného ve
větě první nepoužije.

Čl. II

zákona č. [425/2003](#) Sb.,
kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon
č. [589/1992](#) Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve
znění pozdějších předpisů, zákon č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení,
ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [48/1997](#) Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a

doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Přechodná ustanovení

1. Účast na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných za dobu před 1. lednem 2004 se posuzuje podle předpisů účinných před tímto dnem. Za samostatnou výdělečnou činnost se nepovažuje činnost mandátáře konaná na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku, pokud tato smlouva byla uzavřena před 1. lednem 2004.

2. O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 2004 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. lednem 2004, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne podle předpisů účinných před tímto dnem.

3. Pro účely splnění podmínky potřebné doby důchodového pojištění pro nárok na plný invalidní a částečný invalidní důchod se za dobu důchodového pojištění považuje doba studia po dosažení věku 18 let získaná v roce 1994 a 1995 podle předpisů účinných před 1. lednem 1996.

4. Starobní důchod přiznaný podle § 30 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném ke dni 31. prosince 2003 se vyplácí po 31. prosinci 2003 do dosažení důchodového věku za podmínek stanovených předpisy účinnými ke dni 31. prosince 2003; podle těchto předpisů se posuzuje též přepočítání a zvýšení procentní výměry tohoto důchodu za dobu výdělečné činnosti, kdy výplata tohoto důchodu nenáležela, a souběh nároku na tento důchod a jeho výplatu s jinými důchody.

5. U poživatele starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 2004, který vykonává k 31. prosinci 2003 výdělečnou činnost na základě pracovněprávního vztahu sjednaného na dobu určitou, se podmínka sjednání pracovněprávního vztahu na dobu nejdéle jednoho roku považuje za splněnou, pokud mu tento pracovněprávní vztah skončí v průběhu roku 2004. Poživateli starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 2004, který vykonává k 31. prosinci 2003 výdělečnou činnost na základě pracovněprávního vztahu sjednaného na dobu určitou tak, že tento pracovněprávní vztah má skončit po 31. prosinci 2004, náleží výplata starobního důchodu po 31. prosinci 2003 po dobu trvání tohoto pracovněprávního vztahu, nejdéle však do dne předcházejícího splátce starobního důchodu splatné v dubnu 2004; tento poživatel starobního důchodu a jeho zaměstnavatel jsou povinni do 31. ledna 2004 oznámit plátcí starobního důchodu, že poživatel starobního důchodu ode dne předcházejícího splátce starobního důchodu splatné v dubnu 2004 nesplňuje podmínku sjednání pracovněprávního vztahu na dobu nejdéle jednoho roku.

Čl. VI

zákona č. [281/2004](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [362/2003](#) Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zákon č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Přechodná ustanovení

1. Osoba samostatně výdělečně činná, která přede dnem účinnosti tohoto zákona měla nárok na

rodičovský příspěvek nebo na výplatu částečného invalidního důchodu, se považuje pro účely důchodového pojištění a pojistného na důchodové pojištění v období přede dnem účinnosti tohoto zákona za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, nejdříve však od 1. ledna 2004, pokud pobírání těchto dávek uvede na přehledu o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti za rok 2004.

2. Záloha na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "záloha"), která byla zaplacená v roce 2004 přede dnem účinnosti tohoto zákona, popřípadě byla zaplacená ve vyšší částce, jen proto, že osoba samostatně výdělečně činná, která měla nárok na rodičovský příspěvek nebo na výplatu částečného invalidního důchodu, byla považována pro účely placení záloh za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost, se v rozsahu přesahujícím částku, kterou by byla povinna zaplatit, kdyby se přede dnem účinnosti tohoto zákona považovala za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, považuje za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti; tento přeplatek se na základě písemné žádosti vrátí.

3. Pokud osoba samostatně výdělečně činná, která měla přede dnem účinnosti tohoto zákona nárok na rodičovský příspěvek nebo na výplatu částečného invalidního důchodu, nezaplatila zálohu, kterou byla před tímto dnem povinna zaplatit jako osoba samostatně výdělečně činná vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost, popřípadě tuto zálohu zaplatila v nižší částce, než měla zaplatit, nepovažují se částky, které nebyly zaplacený, za dluh; penále, které vzniklo na základě tohoto dluhu, se promíjí.

Čl. XIII

zákona č. [359/2004](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [90/1995](#) Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti se stanovením platu a dalších náležitostí poslanců Evropského parlamentu, zvolených na území České republiky

Přechodná ustanovení

1. Ustanovení o neslučitelnosti funkce poslance Evropského parlamentu podle § 53 odst. 2 písm. c) a d) zákona č. [62/2003](#) Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, se poprvé užijí na poslance Evropského parlamentu zvolené v prvních volbách do Evropského parlamentu v roce 2004.

2. Ustanovení částí druhé až jedenácté se poprvé užijí na poslance Evropského parlamentu zvolené v prvních volbách do Evropského parlamentu v roce 2004.

Čl. III

zákona č. [24/2006](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Přechodná ustanovení

1. Byla-li výše částečného invalidního důchodu upravena podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. [155/1995](#) Sb., ve znění platném ke dni předcházejícímu dni účinnosti tohoto zákona, upraví se výše částečného invalidního důchodu od nejbližší splátky splatné po dni účinnosti tohoto zákona na výši, která by náležela, pokud by k takové úpravě nedošlo.

2. Byla-li výplata částečného invalidního důchodu zastavena podle § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. [155/1995](#) Sb., ve znění platném ke dni předcházejícímu dni účinnosti tohoto zákona, obnoví se výplata částečného invalidního důchodu od nejbližší splátky splatné po dni účinnosti tohoto zákona ve výši uvedené v ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. [155/1995](#) Sb., ve znění platném ke dni předcházejícímu dni účinnosti tohoto zákona.

Čl. X

zákona č. [109/2006](#) Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách

Přechodná ustanovení

1. Nárok na vdovský a vdovecký důchod za dobu před 1. lednem 2007 na základě žádosti uplatněné po 31. prosinci 2006 se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

2. Poživatelům vdovských a vdoveckých důchodů, kteří po 31. prosinci 2006 nesplňují podmínky nároků na tyto důchody, náleží výplata těchto důchodů naposledy při splátce důchodu splatné v prosinci 2006.

Čl. XXXIV

zákona č. [189/2006](#) Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o nemocenském pojištění

Přechodná ustanovení

1. Účast na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných uvedených v § 9 odst. 3 písm. d) a f) zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, které před 1. lednem 2008 nesplňovaly podmínky samostatné výdělečné činnosti stanovené tímto zákonem, vzniká nejdříve dnem 1. ledna 2008. Tyto osoby, pokud samostatnou výdělečnou činnost vykonávaly před 1. lednem 2008 a konají ji dále po 31. prosinci 2007, jsou povinny splnit povinnosti spojené se zahájením samostatné výdělečné činnosti do 8. února 2008.

2. U osob samostatně výdělečně činných uvedených v § 9 odst. 3 písm. d) zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jimž vznikla účast na důchodovém pojištění podle bodu 1, se za příjmy ze samostatné výdělečné činnosti nepovažují odměny za užití téhož díla, jde-li o druhou nebo další licenční smlouvu k dílům vyhotoveným nebo

provedeným před 1. lednem 2008 nebo byla-li licenční smlouva uzavřena před 1. lednem 2008; to však neplatí, je-li předmětem druhé nebo další licenční smlouvy aktualizace díla.

3. Účast na důchodovém pojištění a doby důchodového pojištění a náhradní doby důchodového pojištění získané před 1. lednem 2008 se hodnotí podle předpisů účinných před tímto dnem.

4. Za dobu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se důchod doplatí podle § 55 odst. 2 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nejvýše v rozsahu stanoveném právními předpisy účinnými ke dni, který předchází dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. LXVII

zákona č. [264/2006](#) Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce

Přechodná ustanovení

1. Procentní výměra starobních důchodů přiznaných v období od 1. ledna 1996 do 30. června 2006 osobám, které dosáhly věku 50 let před 1. červencem 2006 a splnily ostatní podmínky uvedené v § 74a odst. 1 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění čl. LXVI tohoto zákona, osobám uvedeným v § 76 odst. 1 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a osobám, které vykonávaly před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se na žádost zvýší od splátky důchodu splatné po 30. červnu 2006 podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do 31. prosince kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od něhož byl starobní důchod přiznán. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. [76/1995](#) Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož byl přiznán starobní důchod. Zvýšení podle věty první a druhé se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod uvedený ve větě první byl přiznán ke dni 31. prosince 1995. Starobní důchod se podle věty první nezvýší, pokud byl zvýšen podle § 76 odst. 3 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. [188/2001](#) Sb., nebo podle čl. II zákona č. [188/2001](#) Sb., kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, nebo pokud byl zvýšen na základě opatření přijatých ministrem práce a sociálních věcí podle § 4 odst. 3 zákona č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle zásad obdobných úpravě obsažené v § 76a zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění čl. LXVI tohoto zákona.

2. Poživatelům důchodů, kteří dosáhli věku 100 let před účinností tohoto zákona, se zvyšuje procentní výměra vypláceného důchodu o 1 000 Kč měsíčně od splátky důchodu splatné po dni účinnosti tohoto zákona. Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se podle věty první procentní výměra starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu. Na poživatele důchodu uvedené ve větě první se nevztahuje § 67a zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění čl. LXVI tohoto zákona.

Čl. II

zákona č. [178/2008](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

1. V roce 2008 se důchody zvýší mimo pravidelný termín od splátky důchodu splatné v srpnu 2008.
2. Pro zvýšení důchodů podle bodu 1 se období pro zjišťování růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je srpen 2007 a posledním měsícem tohoto období je leden 2008. Zvýšení důchodů podle bodu 1 se stanoví tak, aby u průměrného starobního důchodu činilo částku odpovídající nejméně 100 % růstu cen zjištěného v období podle věty první.
3. Pro zvýšení důchodů podle bodu 1 se nepoužijí ustanovení § 67 odst. 3 věty druhé, § 67 odst. 5 a § 67 odst. 10 část věty za středníkem zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. VI

zákona č. [305/2008](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Přechodná ustanovení

1. Postup podle čl. V bodu 17 se vztahuje i na platby na úhradu dlužného pojistného po 31. prosinci 2008, jde-li o úhradu dluhu na pojistném, který vznikl před 1. lednem 2009.
2. Zvýšení vdoveckého důchodu se podle čl. V bodu 24 provede nejdříve od splátky důchodu splatné po 1. červenci 2006, byla-li žádost o toto zvýšení podána do 30. června 2011.
3. U osob samostatně výdělečně činných uvedených v § 9 odst. 3 písm. d) zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se od příjmu ze samostatné výdělečné činnosti odečítají odměny za užití téhož díla, jde-li o druhou nebo další licenční smlouvu k dílům vyhotoveným nebo provedeným před 1. lednem 2009 nebo byla-li licenční smlouva uzavřena před 1. lednem 2009; to však neplatí, je-li předmětem druhé nebo další licenční smlouvy aktualizace díla.

Čl. II

zákona č. [306/2008](#) Sb.,

kterým se mění zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Přechodná ustanovení

1. O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 2010 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před tímto dnem, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne podle právních předpisů účinných před tímto dnem.
2. Účast na důchodovém pojištění a doby důchodového pojištění a náhradní doby důchodového pojištění získané před 1. lednem 2010 se hodnotí podle právních předpisů účinných před tímto dnem.
3. Náhradní doby důchodového pojištění získané před 1. lednem 2010 se započítávají pro vznik nároku na důchod v plné výši, jde-li o pojištěnce, kterému vznikne nárok na důchod před rokem 2019.
4. Nárok na starobní důchod podle § 30 zákona č. [155/1995 Sb.](#), o důchodovém pojištění, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jeho výše a podmínky pro výplatu se ode dne účinnosti tohoto zákona posuzují podle zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
5. Dosáhl-li poživatel plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu věku 65 let před 1. lednem 2010, zaniká nárok na tento důchod dnem 1. ledna 2010; tímto dnem vzniká tomuto poživateli nárok na starobní důchod, a to ve výši, v jaké mu náležel dosavadní důchod. Plátce důchodu je povinen nejpozději do 31. ledna 2010 zaslat poživateli starobního důchodu uvedenému ve větě první písemné oznámení o zániku nároku na plný invalidní nebo částečný invalidní důchod a o vzniku nároku na starobní důchod a jeho výši. Pro účely zvyšování tohoto starobního důchodu se za den přiznání starobního důchodu považuje den, od něhož byl přiznán dosavadní plný invalidní nebo částečný invalidní důchod. Nárok na starobní důchod podle věty první nevylučuje nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 1, 2 nebo 3 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
6. Je-li nárok na vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod, který byl přiznán před 1. lednem 2010, podmíněn nezaopatřeností dítěte a dítě je ke dni 31. prosince 2009 poživatelem plného invalidního důchodu, nevztahuje se na toto dítě ustanovení § 20 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
7. Vznikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 2010, zůstává nárok na tento důchod zachován po 31. prosinci 2009, pokud vdova dosáhla před 1. lednem 2010 věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší, a vdovec dosáhl před 1. lednem 2010 věku 58 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší. Došlo-li k zániku nároku na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 2010 nebo po 31. prosinci 2009, ale jde o důchody, které byly přiznány před 1. lednem 2010, vznikne nárok na vdovský nebo vdovecký důchod po 31. prosinci 2009 znovu za podmínek stanovených zákonem o důchodovém pojištění, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
8. Plný invalidní důchod, na který vznikl nárok před 1. lednem 2010, se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 2009, považuje od 1. ledna 2010 za invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Částečný invalidní důchod, na který vznikl nárok před 1. lednem 2010, s výjimkou částečného invalidního důchodu uvedeného v bodě 9, se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 2009, považuje od 1. ledna 2010 za invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, byl-li důvodem částečné invalidity pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 50 %, a za invalidní

důchod pro invaliditu prvního stupně v ostatních případech. Za den přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně podle věty první se považuje den, od něhož byl přiznán plný invalidní důchod; za den přiznání invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně nebo pro invaliditu prvního stupně podle věty druhé se považuje den, od něhož byl přiznán částečný invalidní důchod. Plátce důchodu je povinen nejpozději do 31. ledna 2010 zaslat poživateli invalidního důchodu uvedenému ve větě první a druhé písemné oznámení o tom, zda mu náleží invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, pro invaliditu druhého stupně nebo pro invaliditu prvního stupně. Ustanovení věty první a s výjimkou změny výše důchodu též ustanovení věty druhé platí, pokud není na základě kontrolní lékařské prohlídky konané po 31. prosinci 2009 stanoven jiný stupeň invalidity a vydáno rozhodnutí o invalidním důchodu pro jiný stupeň invalidity.

9. Částečný invalidní důchod, na který vznikl ke dni 1. ledna 1996 nárok podle § 89 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 2009, považuje od 1. ledna 2010 za invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Důchod uvedený ve větě první nelze odejmout; ustanovení o souběhu nároků na důchody a jejich výplatu nejsou přitom dotčena. Za den přiznání invalidního důchodu podle věty první se považuje den, od něhož byl přiznán důchod za výsluhu let, který se podle § 89 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění považoval od 1. ledna 1996 za částečný invalidní důchod. Ustanovení bodu 8 věty čtvrté platí zde obdobně.

10. Plná invalidita, která trvá ke dni 31. prosince 2009, se považuje od 1. ledna 2010 za invaliditu třetího stupně. Částečná invalidita, která trvá ke dni 31. prosince 2009, se považuje od 1. ledna 2010 za invaliditu druhého stupně, byl-li důvodem částečné invalidity pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 50 %, a za invaliditu prvního stupně v ostatních případech.

11. Byl-li částečný invalidní důchod přiznán s přihlédnutím k mezinárodní smlouvě a částečná invalidita přitom nebyla posouzena podle českých právních předpisů, považuje se částečná invalidita za částečnou invaliditu z důvodu poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 50 %.

12. Posuzování invalidity u invalidních důchodů uvedených v bodě 8 větě první a druhé se od 1. ledna 2010 řídí právními předpisy účinnými od tohoto dne.

13. Byl-li plný invalidní důchod přiznán před 1. lednem 2010 a při první kontrolní lékařské prohlídce konané po roce 2009 je zjištěn takový stupeň invalidity, který má za následek snížení výše invalidního důchodu, sníží se výše invalidního důchodu až od třinácté splátky tohoto důchodu splatné po dni konání této prohlídky. Byl-li částečný invalidní důchod přiznán před 1. lednem 2010 a při kontrolní lékařské prohlídce konané po roce 2009 je zjištěn takový stupeň invalidity, který by měl za následek snížení výše invalidního důchodu, náleží invalidní důchod v dosavadní výši.

14. Za dobu před 1. lednem 2009 se důchod nebo jeho zvýšení doplatí ve výši, v níž důchod správně náležel, nejvýše v rozsahu stanoveném právními předpisy účinnými ke dni 31. prosince 2008.

15. Byl-li starobní nebo invalidní důchod přiznán před 1. červencem 2009 pojištěnci, který splňuje podmínky uvedené v § 19a odst. 1 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. července 2009, přepočte se na žádost tento důchod ke dni jeho přiznání podle § 19a zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. července 2009, a je-li důchod po tomto přepočtu vyšší, zvýší se od splátky důchodu splatné v červenci 2009.

zákona č. [382/2008](#) Sb.,
kterým se mění zákon č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [326/1999](#) Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Přechodné ustanovení

Účast osob vedených v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání na důchodovém pojištění před dosažením věku 55 let se hodnotí podle právních předpisů účinných ke dni, který předchází dni nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud těmto osobám vznikl nárok na důchod přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. VII

zákona č. [303/2009](#) Sb.,
kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím statutu poslanců Evropského parlamentu

Přechodná ustanovení

1. Poslanci Evropského parlamentu, zvolení na území České republiky, kteří byli členy Evropského parlamentu ve volebním období, které skončilo v roce 2009, a byli v roce 2009 znovu zvoleni a rozhodli se pro uplatňování dosavadního národního systému po celou dobu své činnosti, pokud jde o odměnu, odchodné a důchody 1), jsou nadále účastni nemocenského pojištění a důchodového pojištění podle dosavadních právních předpisů; podle těchto předpisů se též odvádí pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti z jejich platu a úkoly zaměstnavatele plní ten, kdo byl k plnění těchto úkolů u těchto poslanců příslušný podle těchto předpisů. To platí obdobně též pro účast těchto poslanců na úrazovém pojištění zaměstnanců podle zákona č. [266/2006](#) Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Pro zdanění odměn, odchodného, starobního důchodu, důchodu, příspěvků, naturálních plnění a náhrad výdajů poskytovaných z rozpočtu Evropské unie poslancům Evropského parlamentu, zvoleným na území České republiky, kteří byli členy Evropského parlamentu ve volebním období, které skončilo v roce 2009, a byli v roce 2009 znovu zvoleni a rozhodli se pro uplatňování dosavadního národního systému po celou dobu své činnosti, se použije zákon č. [586/1992](#) Sb., ve znění platném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

1) Článek 25 Rozhodnutí Evropského parlamentu o přijetí statutu poslanců Evropského parlamentu (2005/684/ES, Euratom), Úřední věstník Evropské unie, L 262, 7. říjen 2005.

Čl. XVI

zákona č. [347/2010](#) Sb.,
kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce

a sociálních věcí

Přechodné ustanovení

Jestliže dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo karanténa byla nařízena před 1. lednem 2014 a trvá ještě v roce 2014, zůstává období 21 kalendářních dnů uvedené v § 10 odst. 2 věty třetí a odst. 3 věty první zákona č. [155/1995](#) Sb., ve znění účinném ke dni 31. prosince 2013, zachováno.

2011 © Atlas consulting spol. s r.o. Všechna práva vyhrazena

Další články:

- [Rejstřík úplných znění](#)
- [189/2004 Sb. ZÁKON ze dne 1. dubna 2004 o kolektivním investování ve znění zákonů č. 377/2005 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 70/2006 Sb., č. 224/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 230/2008 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 230/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 409/2010 Sb., č. 188/2011 Sb. a č. 420/2011 Sb.](#)
- [353/2003 Sb. ZÁKON ze dne 26. září 2003 o spotřebních daních ve znění zákonů č. 479/2003 Sb., č. 237/2004 Sb., č. 313/2004 Sb., č. 558/2004 Sb., č. 693/2004 Sb., č. 179/2005 Sb., č. 217/2005 Sb., č. 377/2005 Sb., č. 379/2005 Sb., č. 545/2005 Sb., č. 310/2006 Sb., č. 575/2006 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 270/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 37/2008 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 245/2008 Sb., č. 309/2008 Sb., č. 87/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 292/2009 Sb., č. 362/2009 Sb., č. 59/2010 Sb., č. 95/2011 Sb., č. 221/2011 Sb. a č. 420/2011 Sb.](#)
- [235/2004 Sb. ZÁKON ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty ve znění zákonů č. 635/2004 Sb., č. 669/2004 Sb., č. 124/2005 Sb., č. 215/2005 Sb., č. 217/2005 Sb., č. 377/2005 Sb., č. 441/2005 Sb., č. 545/2005 Sb., č. 109/2006 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 319/2006 Sb., č. 172/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 270/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 302/2008 Sb., č. 87/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 362/2009 Sb., č. 489/2009 Sb., č. 120/2010 Sb., č. 199/2010 Sb., č. 47/2011 Sb., č. 370/2011 Sb. a č. 457/2011 Sb.](#)
- [256/2004 Sb. ZÁKON ze dne 14. dubna 2004 o podnikání na kapitálovém trhu ve znění zákonů č. 635/2004 Sb., č. 179/2005 Sb., č. 377/2005 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 62/2006 Sb., č. 70/2006 Sb., č. 159/2006 Sb., č. 120/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 29/2008 Sb., č. 104/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 216/2008 Sb., č. 230/2008 Sb., č. 7/2009 Sb., č. 223/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 230/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 420/2009 Sb., č. 156/2010 Sb., č. 160/2010 Sb., č. 409/2010 Sb., č. 41/2011 Sb., č. 139/2011 Sb., č. 188/2011 Sb. a č. 420/2011 Sb.](#)
- [338/1992 Sb. ZÁKON České národní rady ze dne 4. května 1992 o dani z nemovitostí ve znění zákonů č. 315/1993 Sb., č. 242/1994 Sb., č. 248/1995 Sb., č. 65/2000 Sb., č. 492/2000 Sb., č. 239/2001 Sb., č. 483/2001 Sb., č. 576/2002 Sb., č. 237/2004 Sb., č. 669/2004 Sb., č. 179/2005 Sb., č. 217/2005 Sb., č. 342/2005 Sb., č. 545/2005 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 1/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 362/2009 Sb., č. 199/2010 Sb., č. 30/2011 Sb. a č. 212/2011 Sb.](#)
- [121/2000 Sb. ZÁKON ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s](#)

[právem autorským a o změně některých zákonů \(autorský zákon\) ve znění zákonů č. 81/2005 Sb., č. 61/2006 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 216/2006 Sb., č. 168/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 153/2010 Sb., č. 424/2010 Sb. a č. 420/2011 Sb.](#)

- [190/2004 Sb. ZÁKON ze dne 1. dubna 2004 o dluhopisech ve znění zákonů č. 378/2005 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 230/2008 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 230/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 160/2010 Sb., č. 199/2010 Sb. a č. 355/2011 Sb.](#)
- [219/1995 Sb. ZÁKON ze dne 26. září 1995 Devizový zákon ve znění zákonů č. 159/2000 Sb., č. 362/2000 Sb., č. 482/2001 Sb., č. 126/2002 Sb., č. 257/2004 Sb., č. 354/2004 Sb., č. 444/2005 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 254/2008 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 285/2009 Sb., č. 206/2011 Sb. a č. 420/2011 Sb.](#)
- [357/1992 Sb. ZÁKON České národní rady ze dne 5. května 1992 o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí ve znění zákonů ČNR č. 18/1993 Sb., č. 322/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 72/1994 Sb., č. 85/1994 Sb., č. 113/1994 Sb., č. 248/1995 Sb., č. 96/1996 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 203/1997 Sb., č. 227/1997 Sb., č. 169/1998 Sb., č. 95/1999 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 103/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 340/2000 Sb., č. 364/2000 Sb., č. 117/2001 Sb., č. 120/2001 Sb., č. 148/2002 Sb., č. 198/2002 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 420/2003 Sb., č. 669/2004 Sb., č. 179/2005 Sb., č. 342/2005 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 245/2006 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 270/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 476/2008 Sb., č. 215/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 199/2010 Sb., č. 402/2010 Sb., č. 30/2011 Sb., č. 351/2011 Sb. a č. 466/2011 Sb.](#)
- [96/1993 Sb. ZÁKON ze dne 25. února 1993 o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákonů č. 35/1993 Sb., č. 83/1995 Sb., č. 423/2003 Sb., č. 292/2005 Sb., č. 161/2006 Sb., č. 342/2006 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 348/2010 Sb., č. 263/2011 Sb. a č. 353/2011 Sb.](#)